

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

Junij 1974 **3**

MALI OGLASI

Kupim kratkodlako nemško ptičarko, 2 do 3 leta staro, z odlično telesno oceno in odlično opravljeno preizkušnjo. — Karlo Kravos, Gregorčičeva 27 a, 65270 Ajdovščina.

Prodaj puško bokarico z menjalnima cevema: krogla-šibre in šibre-šibre. Izdelek puškarnja Borovnika. — Korošec, Tolstojeva 16, 61000 Ljubljana.

Prodaj kratkodlako ptičarko, staro 4 mesece, z rodovnikom. Psička je izredno lepe barve, belo rjavo naškropljena. Starši odlično ocenjeni. Ugodna cena. — Martin Pavlinič, Hum 21, 62270 Ormož.

Prodaj nov boroveljski karabin, kal. $8 \times 68 S$, z variabilnim daljnogledom $2,5-9 \times$ in municijo. — Franjo Kelner, Mozirje 264.

Prodaj novo visoko razantno mavzerico, kal. 6,5, z daljnogledom, in novo češko bokarico. — Franc Mizori, Lobodova 11, 61230 Domžale.

Prodaj 7 mesecev staro psico — tribarvnega goniča. — Klemenčič, Hrastje 130, 64000 Kranj.

Prodaj mladiče, nem. kdl. ptičarje. Leglo konec aprila. Starši s prav dobro oceno. Alojz Unetič, Gorica 22, 68273 Leskovec pri Krškem.

Prodaj brezhibno boroveljsko bokarico, kal. $16/70-7 \times 65 R$, z menjalnima cevema $16/70-16/70$ in montiranim variabilnim daljnogledom $2,5-8 \times$. Cena 16 000 din. Informacije in ogled puške: Jože Jeras, Slovenijašport — Kamnik, Kidričeva 12 — tel. 831-615.

Prodaj — bolezen me je prisilila — nemškega ptičarja žimovca Dona, JRPos 2735. Pes je star štiri leta, odličen v delu, odlikovan trikrat z najvišjim naslovom CACIB, v Brnu je dobil tudi naslov Šampion ČSSR 1973. Pes je sedaj pri Mirku Pokovcu, Opekarska c. 31, Ljubljana. — Ciril Pogačar, Prijateljeva 19, 61000 Ljubljana, telefon (061) 21-865.

Mreže za ograje, obore ipd. izdelujem iz nerjaveče žice. Barvanje ni potrebno. Višina po naročilu. — Ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri Celju.

Prodaj mlade resaste istrijance, stare po 3 mesece. — Jože Benedičič, Selca 96, 64272 Selca nad Šk. Loko.

Vezava Lovca, Ribiča in drugih revij. Specialna vezava kartotečnih listov kakor vsa druga kartonažna dela. — Knjigovoznica TREUL, Na peči 14, 61000 Ljubljana (Kodeljevo).

Kupim lovskega psa (samca) z rodovnikom, garantiranega goniča za divje prašiče. Star naj bi bil največ 2-3 leta. Anton Kavčič, Trg svobode 2, 65222 Kobariid.

Prodaj tri leta staro kratkodlako istrijanko in trimesečno psičko iste pasme, obe z rodovnikom. — Stanko Korelic, Gorenja vas 4, 68211 Dobrnič.

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)

Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda, Zoli in Bernardelli

Pri nakupu orožja 5% popust

LOVSKA ZADRUGA OBVEŠČA:

V poslovalnicah zadruga v Ljubljani, Celju, Mariboru in Novem mestu so v prodaji svetovno znane lovske puške dvocevke iz Suhla. Člani lovskih družin, ki nam oddajajo uplenjeno divjad, imajo pri nakupu posebne ugodnosti.

Na zalogi so tudi odlični šibreni naboji RWS — Waidmannsheil Rottweil — kakor tudi krogelni naboji iste firme različnih kalibrov.

Za vaje v streljanju in za zabavo si lahko nabavite primerne, priročne in precizne zračne puške DIANA.

Že sedaj sprejemamo naročila za jesensko dobavo kamene soli.

Poslovalnica v Ljubljani sprejme učenca v trgovsko stroko za lovski in ribiški pribor, z dovršeno osnovno šolo. Prošnje pošljite upravi Lovske zadruga.

Uprava Lovske zadruga za Slovenijo LOVEC

Ljubljana, Gosposvetska 12

JUNIJ — ROŽNIK

Gibanje sonca:

dan	vzhod	zahod	dolžina dneva
1.	4.15	19.45	15.30
16.	4.11	19.55	15.44

Lunine mene:

ščip 4. ob 23.09
zadnji krajec 13. ob 2.45
mlaj 20. ob 5.55
prvi krajec 26. ob 20.20

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LVII. letnik

št. 3

junij-rožnik 1974

Foto Vito Šuligoj: Otroški poljub.

Srnjaček in srnica, položena v začetku junija. Sicer pa srne pričnejo polegati v drugi polovici maja. Srna ima navadno dva ali enega mladiča, redkeje tri.

Dokler mladiči slabo tekajo, ždijo skriti v gozdni podrasti ali tudi v žitu na polju. Ob nevarnosti se pritisnejo k tlom, se potuhnejo, in se zaupajo svoji rjavi, belo pikčasti varovalni barvi. Tako jih večkrat

poberejo ljudje, napačno misleč, da so zapuščene sirotice. Srna mladička nekaj dni po rojstvu popelje na kratek sprehod, a ga v skritem kraju zopet »odloži«. Na svoj način mu ukaže, da leže v skritem zatišju, kjer ubogljivo počaka srno, dokler se ne vrne, da ga nahrani s svojim sladkim mlekom.

Vsebina

Ing. Anton Simonič

Dušan Peček

Dominik Rode

Nikolaj Lapuh

Dr. Ivan Kalinšek

Francè Cvenkel

Fran Venturini

Stanko Lapuh

Lovski oprtnik:

Fotokino klub Diana:

Mladi pišejo

Vprašanja – odgovori:

Jubilanti

Lovska organizacija:

V spomin

Lovska kinologija:

Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji

Populacija kot izhodišče sodobnega

gospodarjenja z divjadjo 66

Žakaj? 70

Pazimo, na kaj streljamo! 72

Divjad in gozd 74

Previdnosti z orožjem ni nikdar preveč 76

Prvo srečanje lovskih pevskih zborov Slovenije 77

Lovska, pesem, besedilo in note 78

Svobodnjak Hribar – III. 81

Ali se divji lov splača? – elf – 84

Dom LD Krško nosi njegovo ime – S. Bednaršek 84

Na umetne golobe trap in skeet – L. Marič 85

Zanimiv lov na gamse – M. M. 86

. 87

»Avtomatska« izključitev iz LD – F. S. 87

. 88

Plodno delo sveta starešin v Novi Gorici – B. R. 88

. 90

Steklina in naši psi – S. Kovač 91

Pojasnilo k članku »Steklina in naši psi« – R. Tomšič 91

. 94

Populacija kot izhodišče sodobnega gospodarjenja z divjadjo

(Referat na Gozdarskih študijskih dnevih 1974)

Ing. Anton Simonič

Spominu prof. Jožeta Šlandra, ki nas je učil naravo spoznavati in spoštovati

Populacija vrste je v naravi ekološko, sociološko in genetsko opredeljena celota, ki se kot organiziran biotični sistem dinamično vključuje v biocenozo. Zato jo je možno v prostoru in času dobro definirati in ji – ob spoznavanju zakonitosti, ki uravnavajo njene notranje značilnosti in položaj v življenjski združbi – predvideti tudi dinamiko razvoja. Možnost opredelitve, še zlasti pa dejstvo, da kot nedeljiva celota odgovarja na vse zunanje vplive, zahteva od gospodarjenja upoštevanje populacije kot osnovnega izhodišča pri obravnavanju divjadi v naravi. To upoštevanje pa narekuje uvedbo novih, z naravnimi zakonitostmi usklajenih pojmovanj in praktičnih prijemov pri gospodarjenju z divjadjo.

Še nedolgo tega je lovstvo pojmovalo največkrat z umetno zamišljenimi mejami iz okolja izločeno zemljišče – posamezno lovišče – in na tej površini domnevno stalno živeče število divjadi – stalež lovišča – kot izhodišče obravnavanja divjadi. Površina lovišča in njen domnevni stalež sta bila kot samostojni iz okolice izločeni enoti izhodišče načrtovanju in izvedbi posegov med divjad in v njeno okolje. Skratka, po zgledu živinoreje je lovstvo prosto živečo divjad pojmovalo kot različno številčne črede – staleže, ki žive druga od druge neodvisno, porazdeljene po poljubno omejenih, različno velikih pašnikih – ozemljih posameznih lovišč. Iz tega pojmovanja je izhajalo tudi prepričanje, da je mogoče stalež kot čredo obravnavati ločeno od sosednjih in jo glede na zemljišče posameznega lovišča poljubno večati ali manjšati, upoštevajoč pri tem samo gospodarske cilje lovstva ali drugih dejavnosti, od naravnih dejavnikov pa kvečjemu še količino divjadi razpoložljive hrane.

Da se je tako pojmovanje kljub napredku biologije lahko v dobrem delu Evrope in tudi pri nas toliko časa ohranilo, je razen nezadostni poučenosti o življenju divjadi pri-

pisati tudi v tradicijah zakoreninjeni miselnosti. Zamisel »lastne divjadi« v »lastnem lovišču«, rojena v zgodnjem fevdalizmu, je živela dalje tudi v drobnoposestniški miselnosti kapitalističnega zakupnika lovišča in se, čeravno preoblikovana, ohranila pri nas celo v čas, ko je posameznika pri upravljanju lovišča že nadomestil kolektiv. Proučevanja življenja prosto živeče divjadi, dopolnjena z izkušnjami strokovnega gospodarjenja v naravi, pa so vse določneje nakazovala, da divjadi sploh ni mogoče pravilno obravnavati glede na posamezno lovišče in stalež. Vse očitneje je postajalo, da niti lovišče niti njegov stalež kot resnična, v naravi opredeljena pojma življenja divjadi sploh ne obstajata. Z redko izjemo razsežnih, z izrazitimi naravnimi mejami v sklenjene ekološke enote zaokroženih lovišč, se je posamezno lovišče praviloma izkazalo samo kot del – pogosto celo zelo majhen del – neprimerno razsežnejšega zemljišča, na katerem med menjavo letnih časov poteka življenje divjadi. Zato v živi naravi tudi ni staleža lovišča v stalni obliki, kot si ga je lovstvo zamišljalo, saj se v mejah posameznega lovišča število divjadi – zaradi njenih sezonskih premikov po razsežnejšem zemljišču – tudi po nekajkrat letno povsem spremeni. Če torej že ni mogoče govoriti o stalni številčnosti staleža, mu tudi ni mogoče določiti sestave – zastopanosti obeh spolov in posameznih starostnih skupin – niti ugotoviti resničnega prirastka. Skratka, v živi naravi ni mogoče opredeliti osnovnih značilnosti staleža, iz katerih morajo izhajati vsi posegi gospodarjenja med divjad in v njeno okolje. Zato ne preseneča, da na osnovi enkrat letno ugotovljenih podatkov o staležu – (podatkov o tako imenovanem spomladanskem staležu) – predvideni in nato v ozkih mejah posameznega lovišča izvajani posegi v številčnost, sestavo in prirastek divjadi največkrat ne samo

niso izpolnili pričakovanj gospodarjenja, temveč so pogosto celo škodovali divjadi in njenemu okolju. To je razumljivo, saj so bili ukrepi, izhajajoči iz namišljene, v naravi neobstoječe osnove, biološko neutemeljeni in zato naravnim zakonitostim življenja divjadi tudi nasprotni. Ni torej težko skleniti, da stalež, ki ga ni mogoče definirati, ne more biti izhodišče pravilnemu gospodarjenju z divjadjo, saj na podatkih o njem ni mogoče utemeljiti nobenega posega med divjadi niti predvideti, kako bo tak poseg odseval na divjadi in njenem okolju.

Če je divjad v preteklosti tudi neutemeljene in naravnim zakonitostim njenega življenja nasprotne posege še nekako prestajala, pa tako ravnanje v današnjem, s pridobitvami civilizacije iz dneva v dan bolj obremenjenem okolju, njen obstoj vse resneje ogroža. Hkrati pa pridobiva divjad v življenju sodobnega človeka drugačen, večji pomen, kot pa ga je imela nekdanj. Vedno manj je zgolj predmet lova, zanimiv za razmero ozek krog lovcev; postopno postaja za vse širšo skupnost nepogrešljiv del prvobitne narave. V razvitih družbenih skupnostih in tudi pri nas je divjad zato priznana za naravno dobrino splošnega pomena, ki jo je treba – v dobro najširše skupnosti – ohraniti v njenem naravnem življenjskem okolju. Ogroženost divjadi ob spoznanju, da jo je kot nepogrešljivi del žive narave potrebno zaradi človeka samega ohraniti, pa zahteva drugačno, bolj strokovno obravnavanje te dobrine od dosedanjega. Vse očitnejša postaja predvsem nujnost postaviti gospodarjenje z divjadjo, zlasti lovsko, na stvarne, v živi naravi resnično obstoječe temelje in prav vse posege med divjad utemeljevati na dognanjih biologije o zakonitostih njenega življenja. Dоследno obravnavanje divjadi po takih načelih pa je mogoče samo

Lanščaki, zlasti močni, imajo v juniju največkrat še kosmato rogovje

Foto ing. T. Kočar

v dovolj razviti družbeni skupnosti, ki se povsem zaveda pomena ohranitve divjadi in je za to, da bi jo ohranila, pripravljena tudi odločno predpostaviti dolgoročne koristi širše skupnosti začasnim materialnim koristim posameznika ali ožje skupine.

Dognanja sodobne biologije dokazujejo, da prosto živeče istovrstne živali – biološko gledano so to posamezni istovrstni organizmi ali osebki – v naravi nikoli ne živijo samostojno, drug od drugega neodvisno, niti v naključnih, poljubno številčnih skupinah na naključno izbranih zemljiščih kakršnekoli razsežnosti. Nasprotno žive osebki določene vrste samo na tistih zemljiščih, kjer jim značilnosti okolja dovoljujejo zadovoljevati življenj-

ske potrebe, obenem pa se na njih lahko ohranjajo samo združeni v določene, za svojo vrsto značilne skupnosti, imenovane populacije.

Po določenih naravnih zakonitostih organizirana skupnost populacije, v kateri posamezne istovrstne osebke povezujejo številne medsebojne vezi in odvisnosti v nedeljivo celoto, daje posameznemu pripadniku skupnosti večje možnosti preživeti boj za obstanek. S tem da omogoča osebkcu preživeti, je populacija potrebna za ohranitev vrste, predstavlja torej določeno obliko integracije med posameznim organizmom in njegovo vrsto. V prosti naravi zato vrste nikoli ne predstavlja neurejena množica posameznih osebkov, temveč vedno neko število organizira-

nih skupnosti – po prostoru razporejenih populacij.

Kot določeno, v naravi podano celoto odlikuje organizirano skupnost populacije več značilnosti. Predvsem šteje populacija – glede na prirojene lastnosti svoje vrste in značilnosti okolja, v katerem živi – povsem določeno število osebkov, ki naseljujejo površino povsem določene razsežnosti, imenovano domovinsko območje populacije. S pripadnostjo vrsti določene življenjske zahteve osebkov, njihovi v prirojenih instinktih pogojeni medsebojni socialni odnosi in od lastnosti vrste odvisni razmnoževalni potencial določajo obenem z ekološkimi značilnostmi življenjskega okolja spodnjo in zgornjo možno mejo številčnosti populacije

in temu ustrezno razsežnost domovinskega območja.

O biološko še dopustni spodnji meji številčnosti populacije odločata predvsem razmnoževalni potencial vrste in možnosti, da njeni osebki prežive v življenjskih okoliščinah danega domovinskega območja. Skupnost istovrstnih osebkov namreč predstavlja populacijo le tedaj, če se na svojem območju lahko vzdržuje samo s svojim prirastkom brez dotoka od drugod. Populacija mora zato šteti najmanj toliko osebkov, da njihov prirastek sproti pokriva izgube, ki jo ob različnih dogajanjih v okolju prizadevajo. Če iz kakršnega koli razloga številčnost populacije upade pod biološko še dopustno minimalno mejo, ji praviloma grozi propad. Reši jo lahko samo še pravočasen dotok osebkov iz neke druge, dovolj številne populacije.

Številčnejša populacija je bolj stabilna – sposobna kljubovati vplivu različnih neugodnih zunanjih dejavnikov – a samo s pogojem, da ji je na voljo številčnosti ustrezno domovinsko območje. Možnosti zadovoljevanja vseh različnih življenjskih zahtev njenih posameznih osebkov določajo namreč populaciji tudi biološko možno gornjo mejo številčnosti na domovinskem območju danih ekoloških značilnosti. Če številčnost populacije prekaša zgornjo biološko možno mejo, izzove številne negativne učinke in okrepi odpor okolja, ki skuša prenamnoženo populacijo zopet znižati. V skrajnih primerih prenamnožitve, predvsem po okoljih, kjer je izključilo človekovo delovanje pomembne naravne dejavnike odpora okolja, se pojavijo celo epidemije, ki neredko ogroze tudi obstoj populacije.

Populacije torej ne ogroža samo prenizka številčnost, temveč tudi pretirana številčnost. Na domovinskem območju danih ekoloških značilnosti populacija namreč lahko nemoteno uspeva in trajno obstaja samo, če njena številčnost niha

med določeno biološko še dopustno spodnjo in biološko še možno gornjo mejo številčnosti. Samo v tem primeru je populacija številčno usklajena s prirojenimi zahtevami svoje vrste in danimi možnostmi njenega življenjskega okolja za njihovo zadovoljevanje.

Povsem zgrešeno bi bilo, če bi razumeli pod življenjskimi zahtevami višje razvitih organizmov – take so tudi vrste divjadi – samo zadovoljevanje potreb po hrani in zavetju. Razen hrane in zavetja potrebuje namreč višje razviti organizem tudi določene, iz prirojenih instinktov svoje vrste izhajajoče stike s sovrstniki. Samo če živi skladno s svojimi prirojenimi nagoni, v za svojo vrsto značilnih socialnih odnosih s sovrstniki, se posamezni osebki lahko nemoteno razvije in uspeva. Prav po naravnih zakonitostih urejena skupnost populacije je namenjena tudi zadovoljevanju takih potreb osebka; zato so pri oblikovanju vseh značilnosti populacije zelo pomembni tudi socialni odnosi med posamezniki, značilni za posamezno vrsto. Prirojeni, v dolgem razvojnem obdobju izoblikovani instinkti vrste narekujejo njenim osebkom bodisi socialno-čredni bodisi individualno-teritorialni način življenja. Tako določajo ti nagoni minimalne in maksimalne individualne razdalje med osebki in s tem površinske razsežnosti prostora, na katerem poteka njihovo življenje. Medsebojni socialni odnosi osebkov torej poleg možnosti za zadovoljevanje njihovih drugih potreb odločilno vplivajo na razvrstitev posameznikov po prostoru in s tem soodločajo o najmanjši dopustni in največji možni gostoti naseljenosti populacije na domovinskem območju. V končni obliki pa to pomeni, da za vrsto značilni socialni odnosi poleg ostalih dejavnikov odločajo tudi o minimalno dopustni in maksimalno možni številčnosti populacije in temu ustrezni, za obstoj populacije nujni najmanjši in

največji površinski razsežnosti njenega domovinskega območja.

Poleg vpliva zunanjega okolja imajo veliko vlogo pri oblikovanju sestave populacije tudi socialni odnosi med osebki obeh spolov in posameznih starosti. Za organizirano skupnost populacije je namreč tako kot številčnost značilna tudi njena sestava po deležih, s katerimi so v njenem celotnem številu osebkov zastopani pripadniki obeh spolov in posameznih starostnih skupin. Poleg omenjenih socialnih odnosov določata te deleže za populacijo značilni rodnost in umrljivost, odvisni razen od prirojenih lastnosti vrste predvsem od življenjskih okoliščin v okolju njenega domovinskega območja. Struktura populacije je posledica razporeditve rojstev in umrljivosti med oba spola in odsev posega izgub med osebke posameznih starostnih skupin.

Število rojenih ali bolje število v življenjskih razmerah njenega okolja v resnici preživelih osebkov določa populaciji zanjo na danem domovinskem območju značilni potencial rasti in dinamiko razvoja. Ob tem je treba poudariti, kako zgrešena je predstava, da se populacija divjadi na svojem domovinskem območju slepo razmnožuje in da dinamiko njenega razvoja uravnavajo samo zunanji vplivi. Nasprotno se populacija življenjskim možnostim in vplivom svojega okolja sproti prilagaja in tudi sama s svojimi notranjimi mehanizmi aktivno uravnava prirastek in usmerja dinamiko svojega razvoja.

V zvezi z razmnoževanjem končno tudi ne gre spregledati pomembne značilnosti populacije, ki zagotavlja vsem njenim spolno zrelim osebkom nasprotnega spola potencialno možnost medsebojnega razplojevanja in porajanja potomstva. Ker so se med nastajanjem in kasnejšim obstojem populacije na prostorsko sklenjenem domovinskem območju njeni osebki medsebojno razplojevali, imajo vsi

pripadniki populacije isti skupni kompleks genov. To pa pomeni, da so vsi osebki iste populacije po dednih lastnostih med seboj zelo izenačeni. Populacija torej predstavlja tudi v genetskem pogledu povsem določeno, sklenjeno naravno celoto.

V naravi populacija nikoli ne naseljuje svojega domovinskega območja sama, temveč vedno skupaj s populacijami številnih drugih organizmov. Podobno kot povezujejo številne medsebojne vezi in odvisnosti posamezne istovrstne osebe v skupnost populacije, vežejo tudi posamezne populacije različnih vrst, ki druga ob drugi naseljujejo isto rastišče, mnoge drugačne vezi v skupnost življenjske združbe ali biocenoze.

V svoji življenjski združbi vstopa populacija v odnose s populacijami drugih vrst vedno kot nedeljiva celota in samo kot enotna celota tudi odgovarja na vse zunanje vplive svojega življenjskega okolja. S svojimi življenjskimi izrazi deluje populacija na svoje življenjsko okolje, hkrati pa se tudi sama aktivno in sproti prilagaja nasprotnemu učinkovanju populacij drugih vrst in sploh okolja nase. Značilnosti populacije od številčnosti, strukture, dinamike rasti pa do vseh ostalih so zato vedno rezultanta medsebojnega učinkovanja vseh zunanjih vplivov na populacijo in njenih aktivnih dinamičnih odgovorov nanje. To pomeni, da so značilnosti populacije iste vrste na različnih rastiščih različne in jih ni mogoče šablonizirati. V ekološkem pogledu predstavlja torej populacija enoten in sklenjen biotični sistem, ki se kot organizirana in nedeljiva celota vključuje v življenjsko združbo in prek nje v ekosistem.

Po rastiščih določenih ekoloških značilnosti je razvoj v dolgih tisočletjih natanko uskladil medsebojno učinkovanje vseh vrst, ki nanje po naravi sodijo. Učinkovanje drugih

vrst je zato prvi pogoj za nemoteno uspevanje in obstoj populacije vsake posamezne vrste, tako kot tudi življenjska skupnost populacij vseh drugih vrst ne more pogrešati delovanja populacije nobene izmed posameznih vrst. Samo medsebojni učinki populacij vseh vrst, ki po naravi sestavljajo življenjsko združbo, lahko trajno vzdržujejo dinamično biocenotsko ravnotežje, ki s tem, da ohranja celotno skupnost združbe, zagotavlja trajen obstoj vsakemu izmed njenih posameznih sestavnih delov. Človekovi posegi v taka občutljiva ravnotežja, ki izključijo delovanje populacij posameznih vrst zato, da bi podprli populacije drugih, vedno ogroze življenjsko združbo kot celoto in zato prej ali slej tudi vrste, ki naj bi jih podpirali. Posamezni deli biotičnih sistemov – pa naj bodo to istovrstni osebki enotne populacije ali raznovrstne populacije iste življenjske združbe, so namreč med seboj tesno povezani in drug od drugega odvisni, podobno kot organi v organizmu. Kakor organ ne more živeti samostojno zunaj organizma, tako se ne more osebek zadovoljivo razvijati brez povezave s svojo populacijo. Prav tako tudi populacija ne more nemoteno obstajati zunaj celote svoje življenjske združbe. Zato mora tudi vse, kar prizadene organizem, odsevati na vsakem izmed njegovih organov, enako kot se vse, kar učinkuje na celoto populacije, zrcali na razvoju slehernega njenega osebka in vse, kar okrne celoto življenjske združbe, prej ali slej odseva na vsaki njenih populacij.

Pri gospodarjenju z divjadjo se moramo torej zavedati, da je populacija vrste v živi naravi določena in podana, ekološko, sociološko in tudi genetsko jasno opredeljena enota, ki se kot nedeljiva celota dinamično vključuje v svojo življenjsko združbo. V naravi določeno enoto populacije je zato mogoče v prostoru in času dobro

la, če ni star nad 6 let

Foto Vl. Pleničar

definirati in ji ob poznavanju zakonitosti, ki uravnavajo njene značilnosti in položaj v življenjski združbi, tudi z dokajšnjo verjetnostjo predvideti dinamiko razvoja. Možnost opredeliti jo po glavnih značilnostih, še zlasti pa to, da populacija vedno kot nedeljiva celota enotno odgovarja na zunanje učinke, zahtevata, da pri gospodarjenju z divjadjo upoštevamo populacijo vrste kot enotno in osnovno izhodišče za vsa ukrepanja v živi naravi. Samo na temelju v živi naravi ugotovljenih značilnosti naravne celote populacije in poznavanja odnosov te celote z njeno življenjsko združbo si lahko gospodarjenje zastavlja smotre, ki jih želi z obravnavanjem divjadi doseči, in izbira za dosego le-teh ustrezne poti. Drugačno ravnanje, zlasti pa razbijanje naravne celote populacije na namišljene staleže in njihovo neusklajeno obravnavanje po posameznih loviščih (ali kakršnihkoli drugačnih po človekovih merilih določenih enotah) nujno vodi k neuspešnemu gospodarjenju, hkrati pa prizadeva divjadi in njenemu okolju hude biološke škode.

(Konec v naslednji številki)

Zakaj?

Dušan Peček

V družbi so se pogovarjali, kakšen šport bodo gojili, potem ko so polovico življenja prelenuharili. Nisem se strinjal z njimi in kar bruhnilo je iz mene: denar ni zadosti, da nekdo postane lovec. Mogoče sem komu storil krivico. Toda dovolj resnice je v tem.

V osnovno šolo sem hodil med obema vojnama. Dobro se spominjam zimskih dni, ko nisem smel z očetom na lov za gonjača, ker je bil prevelik sneg in mraz. Takrat sem ga nestrpnost čakal doma. Vesel sem bil, ko se je vrnil, in škornje sem mu sezul s ponosom, ko da sem sam prišel z lova.

Šele trinajst let starega me je oče neizmerno razveselil s prvo puško. In nisem še končal gimnazije, že sem nosil šestnajstico. Bil sem v lovišču dan za dnev, poznal vsako drevo, kjer so posedali golobi, in vse zalive, kjer so plavale race. Teh brezskrbnih dni pa je bilo kmalu konec. Odšel sem na univerzo in zavijanje siren ter tuljenje štuk me je prebudilo sredi Beograda. Začela se je najvišja šola življenja, boj za lasten obstanek in obstanek naroda. Neizprosni, z neštetiimi zankami in ukanami, v stalni nevarnosti in negotovosti, z odgovornostjo in tveganjem, kjer si se boril.

Jeseni po končani vojni me je oče ponovno presenetil ob rojstnem dnevu. Odpeljal me je v sobo, kjer me je na mizi čakala že tretja puška. Srečala sva se z očmi, ki so se očetu orosile, ko da bi se zavedal, da je to zadnja puška, ki mi jo poklanja. »Vse dobro,« mi je zaželel, stisnil roko. Vedno znova mi ta dan prihaja v spomin. Hvala, oče, hvala za vse!

Čas je tekkel potem nenavadno hitro. Sončnega junijskega dne je zadonel lovski rog očetu v poslednji pozdrav. In niti zavedel se nisem, da že stojim na očetovem mestu, ko so mojemu sinu zažarele oči ob pogledu na njegovo prvo puško.

Sodoben tempo življenja prinaša mnogo novega, dobrega, žal tudi vse preveč hlantanja. Vse manj je tiste prave umirjenosti, veselosti, šale in tovariškega zadnjega pogona. Jeklo, beton in atomi so segli človeku v dušo, da vedno bolj pozablja, kaj je Narava, kaj mu daje in predvsem, kaj ji je dolžan. Alkohol in karte postajajo tu in tam rekvizit lovskih domov. Kramarski duh prodati vse, če je dobro ali ne, že kaže svoje poganjke.

Že v davnini je bil človek lovec. Da ne bi bil lačen, mu je bila to življenjska nuja. Današnjemu človeku ne več. Kaj je torej lov danes? Veselje, zabava, želja po trofeji ali kaj več? Strel, bežen pogled na plen, ponos na trofejo in vse je opravljeno? Ne in ne! Nikakor ne more biti nekdo lovec nekaj dni v letu ali nekaj ur, ko ima puško v rokah. Pravi lovec si lahko le vedno, s puško in brez nje, doma in v službi. Samo odstrel in trofeja lovca še ne potrdita...

Življenje je odprta knjiga za tiste, ki jo zna brati. Plen je pa slika uplenitelja in razmer v lovski družini. Stanje sicer ni zaskrbljujoče. A težko je popraviti zamujeno. Zato je dolžnost nas vseh, da razmislimo tudi o naslednjem...

* * *

Ekonomika lovske družine je važna. Še važnejši pa je odnos lovca do uplenjene divjadi. Zadnja leta opažamo, da stalno raste število zaplenjene neužitne divjačine, ki jo prodajajo lovske družine. V lanskem lovskem letu pa so te škode narasle tako, da ne morem mirno preko.

Procesi zorenja mesa, divjačine potekajo podobno kakor pri zaklanih domačih živalih, le hitrost teh procesov je različna. Mnogo je dejavnikov, ki bistveno vplivajo na te procese pri divjačini. Vročina, pravočasno in pravilno iztrebljenje, primerno ohlajenje, način in čas transporta so odločilnega pomena.

Vse naštetu vpliva na spremembe v plenu: meso ostane užitno ali pa se pokvari.

Lovske družine prodajajo divjačino večinoma v času lovne sezone. V lovopustu opažamo le vedno več prodane srnjadi zaradi poškodb pri prometnih nesrečah. V teh primerih moramo paziti, da preveč poškodovanih živali ne pošiljamo, ampak naj take primere rešijo družine doma. Pri perjadi ni tega problema. Edinstven je le primer, ko je nekdo hotel februarja prodati ubogo, poginulo jerebico, ki jo je našel zmrznjeno. Da se to ne bi več ponovilo, dogodek registriram; mišljenja o »dobavitelju« pa ne bom spremenil nikdar.

Napačno je mnenje, da je vsa prodana divjačina ustreljena. Prometnih nesreč res ne moremo izključiti samo lovci. Toda dejstvo je, da zadnja leta ugotavljamo pri pregledu prodane divjačine vedno več poginov. Lani smo zaplenili zaradi pogina že 15 kosov srnjadi. V prejšnjih sezonah smo ugotovili letno le tri do štiri pogine. Večinoma je to shujšana, slabo razvita srnjad, najdena kmalu po poginu. Poprečna teža poginule zaplenjene srnjadi je komaj 9,6 kg. Najtežji srnjak je tehtal 15 kg, najlažji, shiran in poginjen le 4 kg. Šest do osemkiloških pa je kar precej. Pošiljanje in prodajanje mršave divjačine ni umestno, pošiljanje poginule pa je kaznivo. Dovolj je znakov, da pogin odkrijemo, mnenje o takih družinah pa si ustvarite sami. Ni vsak odličen strelec in mnogo je vzrokov, ko divjad ne obleži na mestu. Kaj žalosten je pogled na srnjad, ki je po strelu umirjena z nožem. Rezi na najrazličnejših delih vratu povedo dovolj. Zakaj na srnjadi preizkušati ravnanje z nožem? Rad bi poznal lovca, ki bi se z nožem lotil jelena ali divjega prašiča. Niti rez na vratu niti zaboden nož med lobanjo in prvo vratno vretence ne povzročita v hipu nezavesti in neobčutljivosti,

še manj takojšnja smrt.* Divjad moramo rešiti trpljenja in strahu hitro, s puško. Z nožem le takrat, ko najdemo ranjeno in nimamo strelnega orožja pri sebi.

Velike so razlike v pripravi plena za transport. To je najpogostejši vzrok, zakaj se divjačina pokvari in jo moramo zapleniti. Srnjak je odprt junija, ko sonce že toplo sije. Zjutraj obstreljen in pozno najden, že dalj časa mrtev, je lahko vzrok, da se začne kvariti. Slabo in nepravilno iztrebljenje, posebno pri streljih v mehko, hitro povzroči kvarjenje. V Našem lovu, Lovcu in Lovskem priročniku je o tem dovolj napisanega o vseh vrstah divjačine. Zato ne bi ponovno opisoval tega opravila. Imeti pa moramo oster nož; paziti na prebavne organe, da jih ne predremo; ne smemo izpirati notranjosti z vodo, temveč obrisati s suho čisto krpo ali s papirnatimi brisačami. To je osnova za pravilno opravljeno delo. Potrebno je nekaj več znanja seveda. Pa še to, pri merjascih in gamsih ne pozabimo, da moda in žila močno zaudarjajo po spolu in seču.

Poseben problem sta glava in vrat, kadar sta odrezani trofeja in spodnja čeljust. Na glavi kožo lahko lepo oderemo, trofejo odžagamo, mesto očistimo in obrišemo. Kožo stisnemo skupaj in povijemo z vrvičco. Mesto, kjer je odrezana glava skupaj z vratom, pa je dobro zaščititi z nerabljeno plastično vrečko.

Pri jelenjadi, divjih prašičih in gamsih opazamo več ali manj zaščito trebušno steno, pri srnjadi redkeje. Za transport je tako pripravljena približno četrtnina parkljarjev; prav bi bilo, da bi jih bilo več.

Zadnji grižljaj, zeleno vejico, po transportu redko vidimo. Morda se

* Če prerežemo (ne samo zarezemo!) podaljšano hrbtenjačo med lobanjo in prvim vratnim vretencem, divjad pogine takoj. Vsekakor pa je priporočljiveje divjad rešiti muk s strelom v zgornji del vratu.

- Ur.

Takega srnjaka je do sredine avgusta škoda!

Foto I. Napotnik

je res izgubila na poti. Toda vejica, ki ima na debelejšem koncu eno ali dve poševno odrezani kljukici, ne bo tako hitro izpadla.

Lovski izpiti so predpisani in novi člani jih opravljajo. Toda tiste družine, ki jih je prizadelo dejstvo, da smo jim zaplenili divjačino, bi morale posvetiti več pozornosti temu problemu. Opravičila za nepravilno iztrebljenje res ni. Premislimo, kdaj in koga bomo pustili samega v lovišče!

Važno in nujno je, da plen na hladnem mestu obesimo z zadnjima nogama navzdol, da se dobro odcedi in ohladi. Transport nezadostno ohlajene divjačine po železnici ali avtobusu hitro povzroči kvarjenje. Lovske družine pošiljajo vedno več srnjadi v plastičnih vrečah, pa tudi

v papirnatih; žal tu in tam v rabljenih, kjer so bila prej krmila ali celo umetna gnojila. S higienskega stališča je pošiljanje divjačine v novih plastičnih vrečah idealno. Ima pa to slabo lastnost, da je skoraj hermetično zaprta. Če plen ni res dobro ohlajen, je vprašanje, kakšen bo prišel na naslov, posebno če prevoz dalj časa traja in je dnevna temperatura visoka.

Razen nepravilnega iztrebljenja in nezadostne ohladitve divjačine je lahko tudi prevoz vzrok kvarjenja. Transport z avtobusi in železnico na daljših relacijah od začetka junija do hladnejših dni ni priporočljiv. Plen se lahko pokvari, posebno če se na poti kaj zatakne, in skoraj vedno, če divjačina ni pravilno pripravljena za transport.

Z veterinarsko-sanitarnega stališča je transport divjačine na daljše razdalje sprejemljiv edino s kamioni hladilniki. Zbiralnice divjačine v klavnicah ali hladilnicah naj bi bile središča za manjša področja. Iz teh zbiralnic naj bi divjačino odvažali hladilniki. Taki zbirni centri so že organizirani, saj jih je več kakor 15 v sklopu klavnic in hladilnic. Tudi prevoz s hladilniki iz teh zbirališč v glavno skladišče poteka organizirano. Takšen način transporta bi bilo potrebno nekoliko izpopolniti in s pravočasnim članom v Lovcu obvestiti o tem lovske družine.

Pri transportu uplenjene divjadi, ki je namenjena prodaji in javni potrošnji ter jo zato pošiljamo iz ene občine v drugo, ne smemo pozabiti, da je prevoz divjačine pod kontrolo veterinarske inšpekcije. Po zakonskih predpisih razumemo pod pojmom meso vse dele telesa toplokrvnih živali, ki se uporabljajo za ljudsko prehrano. Toplokrvne živali pa so vse klavne živali, perutnina in divjad. Člen 97 Pravilnika o pregledovanju klavnih živali in mesa ter o veterinarskem nadzorstvu nad živili živalskega izvora (Ur. list FLRJ, št. 44/1952) določa, da je pošiljanje javni potrošnji namenjene uplenjene divjadi iz občine v občino dovoljeno le s predpisanim potrdilom veterinarskega inšpektorja. Taka potrdila izdajajo občinski veterinarski inšpektorji in živinozdravniki veterinarskih postaj, če jih je za to pooblastila občinska skupščina.

Ako bi bila vsa odposlana divjad opremljena s predpisanim veterinarskim potrdilom, bi odpadel marsikateri problem, ki ga moramo rešiti po prevozu v hladilnico. Veterinar pred izdajo potrdila pregleda uplenjeno divjad in zapleni, kar je neužitno. Predstavnik lovske družine bi na ta način lahko torej zvedel, zakaj je pošiljka zaplenjena in bi tudi videl, kako nekateri člani lovske družine ravnaajo s plenom.

Do sredine oktobra 1973 smo veterinarski inšpektorji v Ptujju zaplenili po prevozu v tukajšnjo hladilnico petkrat več pokvarjenih in neužitnih parkljarjev kakor leta 1972 vso lovno sezono. Ta nenormalen porast me je naravnost prisilil k temu pisanju.

V zadnjih petih letih pa smo od v Ptujj poslane uplenjene divjadi zaplenili 126 srnjadi v skupni teži 1837 kg, 2 jelena 285 kg, 4 gamse 83 kg, 3 divje prašiče 95 kg in nezatno število perjadi. Škoda znaša okoli 10 milijonov starih dinarjev. Za nekoga mnogo, za drugega

malo, za pravega lovca nesprijemljivo.

Vzrok zaplembe je vedno isti. Pogine sem že omenil. Vse drugo pa zato, ker je bila divjačina smrdljiva, gnila, često onesnažena z zarodki muh. To pa je posledica napačnega ravnanja s plenom, predvsem nepravilnega ali zakasnelega iztrebljenja.

Opisal sem najvažnejša opažanja pri pregledu prodane divjačine. Ako pravočasno najdemo uplenjeno divjad, jo pravilno iztrebimo, ohladimo in pravilno pripravimo za transport, bo mnogo manj jeze in v blagajnah več denarja.

Pazimo, na kaj streljamo!

Dominik Rode

Bilo je lani v začetku septembra. Imel sem dopust. Doma sem opravljaj razna obnovitvena dela, popoldne pa hodil v lovišče s svojima ptičarkama Ago in Drino. Nekega jutra je zazvonil telefon. Moj sodelavec me je obvestil, da so pripekljali v klavnico ustreljenega konja, ki ga je nekdo zamenjal za divjad. Obvestil me je zato, ker ve, da me take in podobne stvari zanimajo. Seveda sem se takoj odločil, da grem »trofejo« pogledat.

Pripominjam, da ni namen tega sestavka napihovanje omenjenega dejstva. Ob tem sem se namreč spomnil, kaj sem doživel sam na enem svojih čakanj.

Bilo je ob septembrski polni luni leta 1970. Popoldne sem se pripekljal v vas Spodnje Blato pri Škofljici. Parkiral sem na dvorišču mojega starega znanca, danes že pokojnega kmeta Pavlina. Vprašal me je, kam sem namenjen. Odgovoril sem mu, da grem s psico malo po barju, da se razgiblje, ob mraku pa, da bom počakal na

robu gozda, kjer stalno izstopa srnjad. Oče Pavlin pa mi je svetoval, naj čakam v bližnji dolini, posajeni s koruzo, ker jo sleherno noč obiskuje jelenjad.

Odšel sem torej na barje in si že pred mrakom ogledal imenovane njive in se kaj hitro prepričal, da znanec ni pretiraval. Koruza je bila zelo zdelana in tudi sledovi jelenjih parkljev so bili dobro vidni. Psico sem odpeljal in odložil v avtu, sam pa sem se po Pavlinovem nasvetu odločil za čakanje jelenjadi. Ni se še spustil mrak, ko sem že sedel za debelo smreko ob robu gozda. Pred menoj je ležala dobro vidna dolina, travnik, njive in močno zaraščen nasprotni breg. Bil je lep večer. Zvezde so se prižigale in jasno svetile, izza hriba pa sem pričakoval polno luno. Čez uro ali še prej se je res pokazala, osvetlila bližnji travnik, koruzo in deteljo. Mirno sem čakal, napeto poslušal in bil pazljiv na vsak najmanjši šum v zaraščenem bregu. Življenje v bližnji vasi je zamiralo,

le psi so neutrudno lajali, nekateri zavijali, kar pogosto počno, kadar sveti polna luna. To me ni vznemirjalo, ker sem vedel, da se jelenjad za privezane pse ne meni; prejšnja leta je izstopala še bliže vasi.

Desno od mojega čakališča je ležala prijetna vasica Pijava gorica. Tudi tu so ugašale luči, le pred vaško gostilno, pred »Čotom«, so se neprestano ugašali in prižigali avtomobilski žarometi. Utrujeni šoferji tamkaj pogosto hladijo motorje, žejni pa dolivajo. Motilo pa me je, da je luna postajala nekam meje, da je luna postajala nekam zamegljena. Bilo mi je hladno, da sem nekajkrat zadrhtel. Premalo sem se oblekel za čakanje. Na srečo vedno nosim s seboj v nahrbtniku topel pulover in star dežni plašč. Hitro sem si torej pomagal in naprej mirno čakal, obujal spomine in premišljeval vsemogoče. V mislih sem prešteval, kolikokrat v življenju sem prehodil to polje, najvzhodnejši del Ljubljanskega barja, ki mu domačini in lovci pravimo »Blaški ali Mali morost«. Spomnil sem se tudi mnogih starih lovskih tovarišev, s katerimi sem v mladosti tu lovil. Samo dva sta še živa, druge je že zagrnila zemlja. Da, vse mine! Premišljanje in obujanje spominov je prekinil udarec pijavškega zvona. Desetkrat je

udarilo. Treba bo domov. Še enkrat sem prislonil daljnogled k očem in skrbno pregledal okolico. V temni detelji sta brezskrbno večerjala dva zajca. Kako tudi ne bi, saj sem ju varoval in stražil s trocevko. Vendar bo treba domov, saj moram zjutraj zgodaj vstati in biti že ob šestih v službi, do delovnega mesta pa imam dobrih 10 kilometrov.

Naenkrat se je stemnilo. Pogledam v nebo, svetlo luno je zakril temčen oblak. Na travnik in njive je padla medla sivina. Tudi meglica, ki se je v začetku držala pri tleh, se je začela dvigati in mi zastirati pogled. Že sem hotel vstati in oditi. Tedaj pa se mi je zazdelo, da slišim stopinje, prestopanje. Zberem se in napeto poslušam. Da, razločno slišim. Skozi veje in grmovje zagledam dve senci, ki se bližata. Stopinje slišim še razločneje. Ob robu gozda senci obstaneta, ogledujeta in poslušata.

Že razločim obračanje glav, ko se senci pomakneta v deteljo. Zopet uporabim daljnogled. Ozadje pa je temno, zato ne opazim rogovja. Še in še gledam, a rogovja ni. Torej sta košuta in tele. Razdalja 120 do 140 metrov! Ocenil sem jo že v mraku. Tako in podobno prece-nim razdaljo vedno, kadar čakam ponoči. Po možnosti še pri dnevni

svetlobi določim, do kod bom streljal.

Na smreki si izberem primeren naslon za puško in skozi strelni daljnogled iščem pleče. Silhuete sta dobro vidni, z veliko verjetnostjo bi zadel, če bi streljal. Pogledam v nebo. Luna bo kmalu prilezla izza oblaka in jasneje osvetlila dolino. Tudi veter je ugoden, zato se živali mirno paseta proti mojemu čakališču.

Ozračje se ohlaja, piha blag veter in preganja nevšečno meglo. Vidljivost se izboljšuje.

Znova vzamem daljnogled in ogledujem večjo žival, po mojem mnenju košuto. Toda predebel vrat ima in prekratka ušesa, na koncu hrbta pa ji visi rep kakor brezova metla. Napnem oči in še enkrat pogledam vrat, uhlje in »metlo«. Sam sebi ne verjamem. Pogledam še manjšo žival, po mojem mnenju tele. Dolgo čakam, da dvigne glavo. Polna luna ji z vso svetlobo osvetli belo liso na čelu. Glasno sem zaklel in sam sebi povedal, da je žrebe.

Potem se mi ni nikamor več mudilo. Opazoval sem kobilo in žrebe na nočni paši vse dotlej, dokler se nista odpasli proti Pijavi gorici. Nisem se mogel sprijazniti z dejstvom, da ni veliko manjkalo in v Pijavi gorici bi iz Strojanove kobile ali žrebeta kuhali golaž.

Čas je hitro tekkel. Nič več me ni mrazilo, pa tudi na službo nisem več mislil. Ko je v zvoniku enajstkrat udarilo, se mi je zazdelo, da ponovno slišim hojo, na istem mestu kot prvič. Aha! Zdaj bo pa zares! Šum je postajal vse razločnejši. Toda luno kot nalašč zopet zakrije oblak. Vendar skozi daljnogled zagledam v gozdu na nasprotnem bregu več premikajočih se senc. Ena je izredno visoka. Bližajo se. Suhe veje jim pokajo pod nogami, kar se ponoči sliši še glasneje. V svoji domišljiji že vidim staro divjo svinjo, ki hodi sila neprevidno, ko da bi hotela zbujati pozornost, okoli nje pa nadobudne pujske. Tudi ocenim jih hitro, 20 do 30 kg,

vsekakor letošnji. Tri že vidim v detelji. Vsak čas bo izstopila tudi svinja. Da, zdajle. Toda iz teme, za vraga, se izlušči – človek, samo gornji del telesa – torzo.

Pogledam skozi daljnogled: znan klobuk in pod njim znan obraz. Lastnik kobile in žrebeta? V hipu se mi v duši porodi želja po maščevanju. Pustim ga, da se mi približa na nekaj korakov, nakar zakričim: »Mejduš, kaj pa delaš tukaj!« Nekaj trenutkov ni bilo odgovora, ker mu je zaprlo sapo, nato pa je iz megle jecljavo vprašal: »Kaga pa je, kaga? Kabila in žrebe sta se odvezala. Ste ju kaj videli?«

bo. Tako so nastali ogromni kompleksi čiste smreke, jelke, brez potrebne podrasti, nujne za prehrano in kritje divjadi. Monokulture imajo več slabih kot dobrih strani, zato večkrat poskrbi za ravnotežje narava sama: z vetrologi, s snegolomi in z delovanjem insektov odpira in presvetljuje umetno tvorbo, da se krepki robno drevje, da zrastejo raznovrstne zeli, ki so divjadi nenadomestljiva in najboljša hrana.

Ko pa take luknje opazimo, ocenimo površine, izračunamo potrebno število sadik za plombiranje načetega gozda, zasadimo, negujemo, varujemo. In kaj smo s tem storili? Posilili smo naravo s svojim degeneriranim poslušom, grobim odnosom do vsega živega, misleč na mase, kubike in na denar.

Na ta ukrep pa narava takoj reagira: divjad se z intenzivnim objedanjem loti posajenih drevesc. In gozdarji divje obsojajo »pretirane« staleže divjadi, preklinjajo neuspehe svojega dela.

Doba spreminjanja pašnih in travniških površin v gozdne je ponekod na srečo minila. Mnogokje idealne jase sredi večjih gozdov delujejo kot magnet na divjad. Na le-teh so napredno misleči lovci osnovali krmne njive; izbrali so seme in sadike, posejali in zasadili površino. Mnogo koristi se je zbralo na taki jasi, negativnega nič. Seveda pa so tudi primeri, ko se zaradi odročnosti travnika kmetu ne izplača nakositi nekaj rjuh sena. Vse to je že postalo predrago, nerentabilno. Pa gozdarji s pravo hvaležnostjo sprejmejo ponudbo, da spremene kulturo, da osnujejo nov gozd(iček), morda novo gozdno monokulturo. S travnikom vred izgine tudi trava, spremeni se okolica. Velika škoda za divjad in za gozd! Zopet smo divjad izrinili z nekega prostora, zopet smo ji iztrgali košček njene življenjskosti. Pa ne samo to. Mnogo huje je dejstvo, da takšni in podobni ukrepi neposredno in posredno vplivajo na njen nadaljnji

Divjad in gozd

Nikolaj Lapuh

Potiskanje divjadi iz gozdov je prav toliko staro, kakor v določenih gozdnih predelih preintenzivna gojitev nekaterih vrst drevja, obnova in snovanje novih sestojev. Taka vnema ne škoduje le divjadi, temveč povečuje tudi škode v novo osnovanih gozdnih kompleksih in zunaj njih – na agrikulturah. Gozdno gospodarjenje, pehajoče se za hitro produkcijo kubičnih metrov lesa, pozablja, da gozd ni le tovarna lesne gmote raznih kakovosti, temveč tudi, poleg življenja v morju, najvišje razvita oblika biocenoz. Del te veličastne mojstrovine je tudi divjad, ki smo ji dolžni pustiti prostor, katerega ji je dajala narava skozi stotisočletja in zaradi človekove neodgovornosti ne sme biti potisnjena v senco naših trenutnih koristi.

Boj z naravnimi nasprotniki (seveda z vmešavanjem človeka) je že zdavnaj končan. Začenja se nov, povsem nov boj, boj proti izginiti-

vi: z begom pred traktorji, kamioni, motornimi žagami, valjarji, cestami skozi gozdove in čez polja, pred odpadki, dimom, kemikalijami in še drugimi zvestimi in nujnimi spremljevalci človeka XX. stoletja.

Kot glasniki nove dobe in njene resničnosti so razgrnjeni krvavi »plakati«, nalepljeni in izsušeni na betonu, asfaltu cestišč, napihnjene, smrdljive gmote nekdanjih lepotev, sitih kemikalij intenzivno »negovanih« sadovnjakov, polj in vrtov. Avtomobili pa služijo že tudi kot potujoče, hitro se premikajoče preže lačnih mrharjev.

Nastopila je nova doba za divje živali, doba, ki bi jo morda lahko imenovali začetek konca.

Pojmovanje gozda kot tovarne za pridelovanje lesa je več kot zgrešeno. Vemo, da je snovanje novih gozdnih površin in kompleksov usmerjeno v gozdne monokulture, ki so obenem tudi najslabša oblika gozda, katera kviri naravno združ-

biološki, sociološki in zdravstveni razvoj in obstoj. Pri tem zadene krivda tudi lovce, saj so premalo elastični, nezainteresirani za obdelavo in pomembnost takih enklav. Iz lastne prakse vem, da pravilno prepričevanje kmeta ne naleti na gluha ušesa. Nasprotno! S takojšnjim plačilom najemnine (ne šele po nekaj letih, morda celo z advokatom) takih dogovorov lahko sklenemo v naš prid dovolj. Če bomo tem ljudem prepričljivo dopovedali, da bomo s tem odvrnili škodo na poljščinah, bo krmnih njiv povsod razveseljivo veliko.

Da se pojavljajo vse večje škode od divjadi v gozdovih in na poljskih kulturah, je dejstvo. Toda, kaj je temu vzrok, kdo je temu kriv? Menim, da tako gozdarji kakor lovci. Vse preveč so eni kot drugi »zase«, ni sodelovanja.

Dandanes se združujejo sorodne panoge zaradi boljšega in učinkovitejšega gospodarjenja, zaradi prepletanja proizvodnih procesov. Gotovo se ne združujejo zaradi tega, ker naj bi bilo že pred tem bolje in učinkoviteje. Že kratek kronološki razvoj je pokazal, da je edina pozitivna oblika za nekaj boljšega – integracija, ki pa mora biti ekonomsko in vsesplošno utemeljena.

Biotop (življenjski prostor) in biocenoza (življenjska skupnost) sta nedeljiva, združena v biogeocenozi. Če pa je vse tesno pogojeno, je podan pglavitni, neizpodbitni temelj nujnemu dejstvu, da brez skupnega sodelovanja in gospodarjenja gozdarjev in lovcev ne gre več.

Gozdovi ne bi smeli več služiti samo za produkcijo lesa, zato naj ne bi (kjer je le mogoče) več snovali umetnih monokultur iglavcev. Prenehala naj bi prevelika vnema umetnega izpopolnjevanja površin z gozdom, velikosti 0,1–0,2 ha, nastalih po vetrolomih, snegolomih, požarih, insektih, skratka tam, kjer dopuščajo pogoji. Pri negi gozdov, predvsem pri raznih oblikah in vrstah čiščenja in obzette ne

»Gozd vedno govori, pozimi in kadar zeleni«

Foto ing. M. Figar

izločajmo za gozdarstvo nezaželenih vrst grmovja, drevja in zeli, ki sicer lahko služijo divjadi kot prehrana, zaklon ipd.!

Seveda pa bomo o skupni gojitvi, tako gozdov kot divjadi, začeli govoriti šele takrat, ko bo z vsemi svojimi dimenzijami v gozdnogospodarskih načrtih upoštevana divjad, v lovskogospodarskih načrtih pa bodo predvidene posledice prevelikega staleža divjadi.

Vse, kar se rojeva, živi in umira na istem prostoru, je kompleks (celota). Zato je kompleksno reševanje obeh komponent (sestavlin) nujno zaradi ravnotežja, zaradi harmonije, skladnosti.

Primer, nadvse aktualen in potrjen z mnogo dejstvi: izginjanje divjega

petelina nam je še kako znano in ni več zavito v temo. Petelin izginja tudi z najboljših rastišč, iz svojega najboljšega biotopa, kjer smo zgradili prometne gozdne ceste, postavili delavska bivališča, kjer vsak dan ropotamo z motornimi žagami, s traktorji, kamioni. V teh predelih ne bomo nikdar več videli in ne slišali velikega pevca!

Naša prva dolžnost je, ohraniti sleherno našo živalsko vrsto (tudi lisico in kragulja!), zato moramo vsaj posredno sodelovati pri »trasiranju gozdnih prometnic«. Kajti nekje mora tudi za živali, ki so se umaknile daleč od človekovih bivališč, ostati vsaj košček tistega velikega, brez katerega zanje ni življenja!

Previdnosti z orožjem ni nikdar preveč

Dr. Ivan Kalinšek

Lani smo sprejeli v zdravljenje na Kirurško kliniko v Ljubljani nekaj ponesrečencev z zelo hudimi strelnimi poškodbami. Opisal bom dve, ki sta se zgodili na lovu. Pri obeh nesrečah je botrovalo neprevidno ravnanje z lovsko puško. To sta bili samopoškodbi; obakrat sta se obstrelila lovca, ki sta neprevidno ravnala z orožjem.

V prvem primeru je dvajsetletni lovec z dvocevko streljal na lisico. Lisica je padla, vendar ko se ji je približal, je videl, da je še živa. Hotel jo je pokončati z udarcem po glavi. A je pozabil, da ima eno cev še nabito. Prijel je puško za cev, zamahnil in udaril s kopitom po lisici. Isti hip se je puška sprožila in dobil je ves naboj šiber v trebuh.

Na kirurško kliniko je bil pripeljan močno prizadet, šokiran, bled, s slabo otipljivim pulzom. V trebuhu tik nad popkom je imel za dlan veliko vstrelno rano, iz katere je sililo črevesje. Rentgenski posnetek je pokazal preko petdeset šiber, razsutih po trebušni votlini.

Poškodovanec je dobil takoj vso potrebno terapijo za šok ter več transfuzij krvi in bil pripravljen za operacijo. Ko se je splošno stanje nekoliko popravilo, je bil operiran. Pri operaciji so našli nešteto preluknjano ozko črevo. Zato je bilo treba del ozkega črevesa (okoli pol metra) izrezati; bil je preveč razcefran in preluknjan. Ostale številne strelne odprtine v črevesju pa so zašili, še prej pa vse dosegljive šibre odstranili. Trebušno votlino, po kateri se je obilno izlila črevesna vsebina, so temeljito očistili in izmili z raztopino antibiotikov.

Kljub intenzivnemu zdravljenju po operaciji se je pri poškodovancu razvilo v trebušni votlini masivno gnojno vnetje. Bil je še enkrat operiran. Vendar je zaradi hude sepse trinajsti dan po poškodbi umrl.

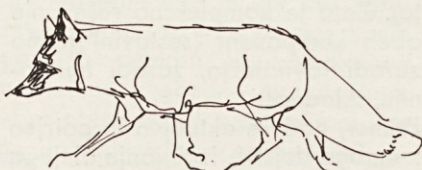
Iz prakse je dostikrat znano, da je strel s šibrami iz bližine nevarnejši kakor strel s kroglo. Pri stre-

lu s šibrami gre za obsežne hude raztrganine z velikim številom tujkov v telesu. Taki poškodovanci, če že takoj ne umro zaradi šoka in krvavitve, umrejo kasneje zaradi gnojnih komplikacij.

Zato seveda velja biti tudi s šibrenico zelo previden. Nikdar ne ubijajte ranjene lisice s puško! To tudi ni lovsko! Nekateri sicer pravijo, da je najbolje ranjeni lisici stopiti za vrat, jo prijeti za rep, zavihetati in parkrat udariti z njo ob najbližje deblo. Vendar tudi ta način ni lovsko etičen in ne lovsko pravičen! Žival se tudi brani ter nas lahko ugrizne. Ranjeno lisico je najbolje usmrtiti tako, da jo z razdalje 20–25 metrov še enkrat ustrelimo. S tem je ne bomo vznemirjali s svojim približevanjem ter ji povzročali smrtnega strahu. Tako tudi ne bo takih nesreč, kot je opisana.

Drugi primer je tudi poučen. Petdesetletni lovec je čakal na visoki preži do desete ure ponoči, potem je zlezal s preže in odšel do avtomobila, da bi se odpeljal domov. Puške ni izpraznil, ampak je kar nabito in povrh še naproženo dal v avto ter jo naslonil na levi sprednji sedež. Nato se je stegnil preko naslanjala desnega sprednjega sedeža, da bi dal nahrbtnik na zadnji sedež. Puška se je pri tem premaknila, zdrsnila in se sprožila.

Nesreča je hotela, da je krogla lovcu prestrelila obe nogi: levo golen tik pod kolenom in zdrobila obe kosti v njej, nato še desno stegno nad kolenom in razbila stegnenico. Poškodovanec je obležal nemočen in krvaveč ob avtomobilu. Šele zjutraj so ga našli vsega šokiranega in premrlega ter ga odpeljali v bolnišnico.

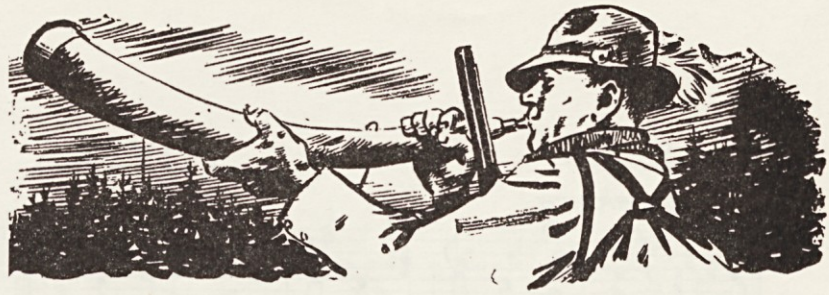
Poškodovani je imel manjšo vstrelno rano na zunanji strani leve goleni pod kolenom, na notranji strani goleni pa za dlan veliko izstrelno rano, iz katere so moleli drobci kosti. Na desnem stegnu nad kolenom pa je imel obsežno strelno raztrganino mehkih delov, v kateri so se videli kosi razbite stegnenice. Manjše ranice je imel tudi na zunanji strani desnega stegna. V podkožju v tem predelu pa je bil otipljiv tudi del projektila. Rentgenski posnetek leve goleni je pokazal obe na več kosov zdrobljeni kosti v zgornjem delu der defektno tkivo v velikosti mandarine (strel je kost razbil, izbil kostne drobce in jih razpršil). Rentgenski posnetek desne stegnenice pa je pokazal njen zdrobljeni spodnji del na več delcev ter manjši defekt kostnega tkiva in nekaj kovinskih tujkov razletelega se projektila v mehkih delih na zunanji strani stegna.

Pri poškodovancu smo takoj začeli energično zdraviti šok. Strelni prelomi pa so bili najprej provizorično operativno oskrbljeni in ponesrečenec je dobival masivne doze antibiotikov, da bi preprečili vnetje. Pozneje sta bili potrebni še dve operaciji zlomov obeh spodnjih okončin, tako da so sedaj deli obeh nog v pravilnem položaju.

Ker je šlo za zelo grde, obsežne strelne zlome oziroma zdrobitve kosti leve goleni in desnega stegna z defekti kostnega tkiva, bo zdravljenje seveda še dolgo trajalo, preden bo poškodovani spet hodil. Vendar bo poškodba končno zapustila tudi nekaj invalidnosti.

Nauk iz tega je: Vedno se je treba strogo držati lovskih predpisov, pravil in ustaljenih običajev, pa čeprav je lovec včasih še tako utrujen, naveličan ali razmišljen. Vsaka napaka se nam lahko hudo maščuje. Začenja se lov na srnjaka in lovec se bo zopet pogosteje povzpел na visoko prežo. Pomnimo vsekdar: previdnosti z orožjem ni nikdar preveč!

Prvo srečanje lovskih pevskih zborov Slovenije

Vabila s tem naslovom je razposlala Lovska družina Globoko pri Brežicah. Delavna in prizadevna je ta družina. To med drugim dokazuje njen novi, 400 tisoč dinarjev vreden lovski dom. Zraven doma je tudi strelišče za na umetne golobe. Strelske značke, od bronastih do zlatih, na lovskem kroju marsikaterega globoškega lovca dokazujejo, da so tamkajšnji lovci tudi izvrstni strelci. Njihovo izživljanje pa ni samo v streljanju, lovu in gojitvi divjadi – letno npr. izpustijo v svoje le 2880 ha veliko lovišče od 200 do 400 mladih fazanov. Navdušuje in združuje jih lovska pesem. Lovski pevski zbor te družine organizirano deluje in nastopa že nekaj let, v tesnem sodelovanju s prosvetnim društvom in osemletno šolo v Globokem. Na častnem mestu v dvorani njihovega lovskega doma visi priznanje Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije njihovemu pevskeму zboru. Razumljivo torej, da je bila ta LD oziroma to pevsko društvo organizator prvega takšnega srečanja. Lovci radi zapojo, posebno na »zadnjem pogonu«. Toda to je priložnostno. Organizirani lovski pevski zbori pod vodstvom usposobljenih pevovodij so pa pri nas šele začetek. Iz lastnega nagiba so se začeli porajati. Na vabilo globoških pevcev, ki ga je objavil letošnji marčevi Lovec, je prijavilo svoje sodelovanje le pet lovskih zborov, od katerih pa je zaradi bolezni v ansamblu tike pred srečanjem odpovedal udeležbo oktet Lovske zveze Maribor.

V soboto, 20. aprila 1974, ob 7. uri zvečer se je odgrnil zastor v veliki dvorani prosvetnega doma v Globokem. Vsak zbor je zapel štiri pesmi. Sodraški oktet, ki ga vodi Franc Gornik, je v ubranih glasovih odlično izrazil ribniško šegavost in ljubezen do temnih ribniško-kočevskih gozdov. Pevski zbor LD Dekani je v svojih pesmih prinesel lovske pozdrave s sončne Primorske. Pevovodja Fabio Vatovec je s

Fran Venturini – skladatelj »Lovske«

Fran Venturini, rojen l. 1882 v Bobjuncu pri Trstu, umrl l. 1952 v Ljubljani. Po poklicu je bil učitelj, glasbo pa je študiral na konservatoriju »Tartini« v Trstu. Poleg šolskega dela je pri Sv. Jakobu vodil pevski zbor in hkrati tudi urejal tednik »Novice«.

Z zmago fašizma v Italiji je bila napisana smrtna obsodba kulturnemu in gospodarskemu življenju Slovenskega primorja. Prvi udarec je veljal šolstvu in učiteljstvu. Med znamenovanimi za internacijo je bil tudi Venturini. Vendar se je rešil z begom v Jugoslavijo, kjer je postal prvi predsednik ORJEM, tedaj ustanovljene antifašistične organizacije emigrantov v Jugoslaviji.

Venturini je tudi s širjenjem zborovske pesmi med emigranti poživil in krepil narodno zavest.

Ko je bila okupirana Jugoslavija, je moral v internacijo. Po osvoboditvi je živel v Trstu. Delo, ki ga je opravil kot glasbeni referent Narodnoosvobodilnega odbora za Trst in Primorje, je edinstveno. Vodil je tudi reprezentativni pevski zbor pri Sv. Ivanu, najboljši, kar jih je bilo tedaj v Trstu.

Venturini se je kot skladatelj uveljavil predvsem na vokalnem področju. Priredil pa je tudi mnogo narodnih, med njimi »Lovsko«. Avtor besedila te pesmi je nepoznan. »Lovska« doslej pri nas še ni bila natisnjena v nobeni pesmarici kakor tudi ne v kaki reviji. Med pevskeimi zbori se je začela razširjati s prepisovanjem. Revija Lovec jo prva objavlja.

svojim zborom za to srečanje na Štajerskem še posebno dobro pripravil staro lovsko »Na štajerski deželi«. To pesem je nekoč prepeval star lovec, pevovodja jo je zapisal in priredil za zbor. Kakor osvežujoč vetrič izpod Uršlje gore

so bile koroške lovske pesmi pevskega zbora LD Podgorje, ki ga vodi prizadevna ravnateljica tamkajšnje osnovne šole Anica Meh. Več jih je do solz ganila pesem o lovcu, ki se mu je izneverilo dekle, (Nadaljevanje na strani 80)

Pred nastopom pevskih zborov je bil posvet pevovodij v domu LD Globoko

Hitreje

na-te ra-dost si louč-e-va. Zve-seljem mislim na-te, ra-dosti louč-e-

Počasi

Tempo l. ma

-va. Ra-dost mo-ja. Tra--ra--ra--ra--ra--ra--

Ha-lo, ha-

-lo, na lou--stvo kak' mi--čno va-bi lou--ski rog. Ker

ra--ra--ra--ra--ra--ra--ra od-me-va louski rog, od-

pod ze-lenim le--som, ker pod zelenim le--som od-me-va louski

-me-va louski rog, trara, trara, trara, tra-ra, trara, tra-ra, trara tra

-ra, trara, tra--ra, tra--ra--tra--ra. tra--ra, trara, trara, tra-ra, trara, trara.

Pevski zbor Lovske družine Dekani pri Kopru

lovec pa je svojo ljubezen do smrti zaobljubil gozdovom in goram. Besedilo je vodji zbora povedala njena babica. Izvajanje domačega zbora LD Globoko je bilo sproščeno, uglajeno, temeljito. Njegov izredno sposoben pevovodja Miha Haler pa kljub svoji veliki poklicni obremenitvi vodi še moški zbor iz Artič. Za popestritev se je pojavil na odru tudi ta zbor. Vsi drugi zbori v lovskih krojih, pevci tega pa kot nelovci v enotnih civilnih oblekah. Zapeli so o rožah ter o naravi, ki združuje srca vseh ljubiteljev lepega.

Polna dvorana okoliških lovcev, zlasti pa tamkajšnjega kmečkega življa je odmevala od mogočnega aplavza. Vsaka pesem in vsi zbori

so bili nagrajeni z navdušenim ploskanjem. Ko pa so na koncu lovski pevski zbori združeno pod vodstvom Mihe Halerja zapeli Venturinijevo »Lovsko«, se navdušeno ploskanje ni poleglo, dokler ni zadonela še enkrat. Da, lovška pesem v Globokem je osvojila srca vseh. Pesem ljudi združuje, plemeniti in notranje bogati. Nastop v Globokem je tudi dokaz, da je lovška pesem ena izmed koristnih oblik povezovanja vseh, ki imajo naravo radi. V Globokem sem doživel, da sta si od divjadi oškodovani kmet in zagovornik divjadi-lovec ob lovski pesmi prijateljsko stisnila roki. Predstavniki lovskih pevskih zborov so pred tem nastopom na posebnem sestanku o nalogah in so-

Pevski zbor Lovske družine Podgorje pri Slovenj Gradcu

delovanju takih zborov poudarili, da je kulturni dolg lovške organizacije ohranjati in gojiti tudi lovsko pesem. Izživljanje lovcev ni samo v streljanju, lovu, ampak tudi v kulturnem udejstvovanju. Zato ni bistvene razlike med propagiranjem lovške fotografije in lovške pesmi.

Lovski običaji in lovška pesem so v tesni povezanosti. Med ljudstvom so še lovške pesmi in skrajni čas je, da jih otmemo pozabi. Lovski pevski zbori naj zamenjujejo med seboj gradivo, zlasti tekste in note manj znanih pesmi. Največjo pozornost naj posvečajo lovskim pesmim, a zraven sodijo tudi pesmi o naravi, »o pticah v logu in cvetlicah na polju«. Lovski pevski zbori pa naj se usposobijo tudi za nastope na nelovskih prireditvah, proslavah ipd., da tudi na ta način dokažejo, da lovška organizacija ni izven družbenih dogajanj. Pevovodja Drago Predan v Celju zbira gradivo za lovsko pesmarico, znani skladatelj Radovan Gobec pa je začel prirejati lovške pesmi za lovške zборе. Ko bo zbrano gradivo, naj bi pesmarico lovskih pesmi in pesmi o naravi izdala Zlatorogova knjižnica, so predlagali. Navdušujoča Venturinijeva »Lovska«, ki združuje ljubezen do narave in domovine, pa naj postane tako rekoč naša lovška himna in naj njeno besedilo ter note naše glasilo Lovec v celoti objavi, so poudarili.

Prvo srečanje lovskih pevskih zborov v Sloveniji je bilo zaključeno s pristrčno slovesnostjo. Tovariš Alojz Arko je v imenu Lovske zveze Krško-Posavje, ki je bila pokrovitelj prireditve, nastopajočim zborom izročil lepa spominska priznanja, domače mladinke pa šopke nageljnov. Lovci-pevci so se razšli s trdnim zagotovitvijo, da se bodo prihodnje leto še v večjem številu zbrali na drugem takšnem srečanju v Podgorju pri Slovenj Gradcu.

Francè Cvenkel

Svobodnjak Hribar

Povest iz davnih dni

Stanko Lapuh – ilustriral Jurij Mikuletič

III.

V dolini in po bregeh so zacvetele češnje. Grajski so se odpravili na lov na divjega petelina.

Pravzaprav sta šla le Herman in grajska hči Fraja. Spremljal ju je lovec Fric s tovornim konjičkom.

Herman je jezdil svojega ljubega vranca, ki ga je znal krotiti samo on, Fraja pa krotko rjavo kobilico. Izpod čepice iz zelenega žameta ji je silil šop rdečih las; po obrazu je bila podobna očetu in človek bi ji mogel prisoditi celo nekaj lepote, če bi ji obličje ne bilo posuto s pegami. Njene tanke ustne so izdajale prej okrutnost kakor deklisško milino.

Po naporni ježi po strmih in kamnitih klancih so se končno povzpeli na vrtačasto planoto, nato pa prešli redek gozd in dospeli do vznožja velike poseke.

»Koča, koča!« je veselo vzkliknila Fraja. »Pomagaj mi iz sedla! Vse kosti me bole!« je zaklicala Fricu. Pa ga je prehitel Herman in dvorljivo pomagal grofični s konja. Fric pa je pohitel v kočo, da pripravi večerjo.

Ko sta stopila v kočo Herman in Fraja, se je širila od ognjišča že prijetna toplota, kajti večer je bil vetroven in hladen.

Ko je popila zavreto in s strdjo oslajeno ter z žbicami odišavljeno vino, je Fraja zaspala.

Herman si je nalil iz putriha poln vrč vina, prav tako Fric; tako sta zalila obilni prigrizek. Preden sta legla, je Herman naročil Fricu: »Ti stopiš jutri še pred dnem na ono stran,« pokazal je z roko proti vzhodu, »kjer ima lovec Simon pri debeli skali zaslišane starega petelina, midva s Frajo pa odri- neva k debeli bukvi. Dobro pomeri! Veš, za vsak slučaj!«

»Bom!« se je zasmel že nekoliko okajeni Fric in se zleknil po pogradu.

Noč je rodila mrko, sivo jutro. Močan veter je udaril Hermanu in Fraji v obraz, ko sta še v temi sto-

pila iz koč. Oskrbnik je zaklel in s plaščem zaščitil leščerbo, da ni ugasnila v vetru. Tiho sta se napotila proti cilju.

Fraja je bila slabe volje. Njene lepe sanje o zlatem jutru, o petelinu, ki poje v škrlatne zarje, so bile v tem hipu ubite. Tesno se je zavila v jahalni plašč. Tu pa tam se je spotaknila ob kamen, da je zapelo.

Oskrbnik se je ozrl: »Pst!«

Preden sta prišla do rastišča, sta upihnila luč. Počakala sta, da se je začelo daniti.

»Ga slišiš?« je pošepetal Fraji oskrbnik. »Pravkar je odbrusil.«

»Ničesar nisem slišala,« je tiho odvrnila Fraja, »je prehud veter.«

Skozi šumenje vetra je spet udarilo slabotno klepanje: te-loep, te-loep, te-loep. Ko je petelin brusil, je Herman prijel Frajo za roko in jo potegnil za seboj. Tako sta tekla nekaj korakov.

Pozno se je zdanilo.

V kritju drevja sta naskakovala črnega pevca in se mu že približala na streljaj.

Petelin je stal na veji mogočne bukve in se priklanjal, povešal peruti, delal pahljačo in klepal, klepal.

Fraja je trepetala od razburjenja.

»Pomiri se! Ko bo spet brusil, takrat!« ji je šepnil Herman.

Petelin je spet zaklepal: te-loep, te-loep, te-loep, te-loep!

Tetiva je zabrnela, strelica je švistnila in se zapičila v deblo.

Petelin je utihnil.

Fraja je razočarana pogledala Hermana. Ta jo je trdo prijel za zapestje.

Petelin se je počasi umiril in začel novo kitico.

Fraja je pomerila. Tudi Herman je napel svoj lokostrel.

Drink! in strelica je zletela – v prazno! Vsa besna je Fraja vrgla lokostrel od sebe.

Petelin se je prestopil po veji. Tedaj pa je zabrněl Hermanov lokostrel in v zraku je zaplesalo temno,

z belimi pikami naškrobljeno petelinovo repno pero.

Lov je bil končan.

»Kaj zijaš v prazno vejo!« se je togotno zadržala Fraja.

Da, Herman je zija! On, ki se je imel za najboljšega strelca, je sedaj pred njenimi očmi zgrešil! Vendar se je hitro zbral. Že zaradi dekleta. »Si videla, da sem mu izbil pero! Kako čudno se je nagnil, ko se je spustil z veje. To je dobro znamenje, veš.«

»Za koga? Za lovca ali za petelina?« je razdraženo vprašala Fraja.

»Za lovca menda!« je mirno rekel Herman, skrivaj stisnil pest in tiho zaklel. »Ranjen je in lovec Fric ga prav gotovo najde,« jo je skušal potolažiti.

»Kje pa je Fric?«

»Za temle robom,« je pokazal v smer, kamor je odletel petelin.

»Počakajva ga!«

»Bolje, da ne! Zebe te. Saj se vsa trešeš. In Fric se tako vrne h koč po bližnjici.«

Pobral je po tleh razmetano orožje in odšla sta h koči.

Za njima se je kmalu vrnil Fric.

»Kaj je s petelinom? Ga ni prineslo čez rob?« je osorno pobarala Fraja, ko je zagledala Frica praznih rok.

»Ni ga bilo, grofična! Verjetno zaradi ljudi, ki sem jih videl pod seboj v globeli, kjer podirajo macesne,« se je opravičeval Fric.

»V Gaberčnikovem macesnovju?!« je skočil Herman, kakor bi ga bil usekal gad. Nato je predlagal:

»Danes ni bilo s petelinom nič, zato poskusimo še zvečer, ko prileti na gred in pa jutri zjutraj. In ker imamo časa na pretek, si gremo zdajle lahko ogledat Gaberčnikov drvošec.« Če je šlo za koristi gradu, se oskrbnik ni oziral niti na Frajine muhe.

Poplaknil je iz vrča ostanek črnine in se obrnil proti vratom.

Nadeli so si orožje, zapahnili vrata in odšli.

Sekira in žaga sta jim že od daleč izdajali ljudi.

»Kaj iščete v naših gozdovih?« se je zadrhl Herman in se oblastno razkoračil pred možem, ki je klestil pravkar podrt macesen.

Ogovorjeni se je ozrl, si popravil dolge, nekoliko osivele lase in zapičil pogled v valpta.

»Mislim, da me poznate, gospod!« je svobodnjak mrko odgovoril in pristavil: »Kar smo podrli, je padlo na mojem! V graščinskih gozdovih še nikoli nisem odsekal niti toliko, da bi si mogel narediti toporišče za sekiro.«

»Ta gozd je bil Gaberčnikov in je postal po njegovi smrti last gradu!« je rastel oskrbnik.

»Ta gozd je po ženitni pogodbi še pred Gaberčnikovo smrtjo pripadal meni!« je pribil Hribar in potrkal s sekiro po deblu.

»Zakaj pa mi vi niste iz grajskega dali tistih nekaj debel, ki jih potrebujem za streho, saj največ kujem za grad?« se je oglasil Lenart, ki je s Hribarjevim hlapcem razžagoval debela.

»Ker mi nisi do adventa okoval sani, kakor sem ti bil naročil!« se je oskrbnik zadrhl nad kovačem.

»Temu nisem bil kriv jaz, ampak fužinar s Save, ki mi ni pravočasno železa poslal,« se je branil Lenart ter dodal: »In tako se me je usmili Hribar in mi dal iz svojega.«

Herman pa, kakor da je preslišal zadnje besede, se je obrnil k Hribarju in rekel: »Prav, ta les naj vzame kovač, toda zapisalo se bo, da ga je dobil od gradu.«

Oskrbnik se je spomnil, kako mu je kovač v Zagoricah zadnjič zakoval njegovega vranca in je potlej Lenart moral popraviti. Zato mu navsezadnje le ni bilo vseeno, če bi kovačnica propadla, Lenart pa bi jo lepega dne utegnil popihati v mesto.

Hribar se je zasmejal, kajti ta hip ga je obšla imenitna misel. »Prav,« je rekel, »če v grajskih gozdovih manjka prav toliko lesa, kolikor ga sedajle tu leži po tleh, pa zapišite! Zapišite pa tudi, da mu ga je dal

svobodnjak Hribar!« Zamahnil je s sekiro in klestil dalje.

Medtem, ko so se začeli odpravljati, je Fraja stopila trdo k Hribarju in mu zažugala: »Kmet, gorje, če te še kdaj najdem s sekiro na tem kraju!«

Hribar ni odgovoril.

Dva dni pred mlajem so v Hribarjevem drvošču na Mežaklji zapele sekire. Hribar je prišel s svojima hlapcema, pomagat pa so mu prišli še Gabrov Janez, Trpin, Hrast in Smrekar. Tudi Lenart je za tisti dan zaprl svojo kovačnico.

Do večera so pomlatili vse bukovje.

»Do šmarnih maš naj ostane vse tako, kakor je, da veje izvlečejo sok. Potem pa naredimo skladovnice,« je odločil gospodar, ko so pospravljali orodje.

Popoldne tistega dne je graščak ukazal poklicati gozdarja. Bil je ves iz sebe spričo predrznosti, ki si jo je dovolil Hribar. Od Reparja je zvedel, da Hribarjevi sekajo na Mežaklji. Dolgo je premišljeval, kako bi Hribarju preprečil nakano. Nazadnje pa si je le domislil. Oglar Volk naj skuha iz te bukovine

oglje. Oglje gre v denar! In to ga ne bo nič veljalo. Volk tako mora delati za grad; za pomoč bo vzel tlačane – ki jih bo pač pridržal kak dan več na tlaki – no, in zvozili bodo tudi tlačani na Savo. V takšne misli zatopljen je pričakoval gozdarja.

Ker Urha le ni hotelo biti, je pod večer sam krenil proti gozdarskemu poslopju že zaradi sprehoda. Ko je prišel do tja, je videl gozdarja ravno prihajati domov.

»Kje pa hodiš, Urh? Že popoldne sem bil poslal pote,« ga je ogovoril ne prav prijazno.

»Pri Volku na Trati. Pravzaprav sem mu izkazoval les za oglje. Zadnjič ste mi naročili, naj se letos postavi čimveč kop.«

»Da, tako sem bil naročil,« je rekel graščak in pikro pristavil: »Povedat sem ti prišel, da je Hribar danes podrl Gaberčnikov drvošec. Kar prav! Povej Volku, naj iz vse bukovine skuha oglje! Hribar je lisjak, a jaz ga prelisničim, ha, ha!« Tudi gozdarju je ušel nasmešek, pa ga grof ni opazil, kajti mrak je že legal na pokrajino.

(Se nadaljuje)

lja sirene in je v notranjosti majhna veterinarska ambulanta. Poleg kirurških instrumentov za nujne operacije in amputacije ima montirano še napravo za transfuzijo krvnih nadomestkov, kisikove aparature, nosila, volnene odeje itd. Za lovljenje šokiranih živali je na razpolago puška za daljinsko narokožo in lovilna palica. Reševalna služba v Wieslochu je prva te vrste v Zvezni republiki Nemčiji. Slične naprave že imajo v Amsterdamu, Londonu in na Dunaju.

Tako nelovci! Kako pa mi, zelena bratovščina, vzor vsem drugim?

A. P.

Iz vzhodnonemške revije »Unsere Jagd« – 8/1973

Divji prašiči v Kaliforniji. Leta 1912 so z Urala prenesli v Severno Karolino 3 merjasce in 9 svinj ter tamkajšnji stalež leta 1932 dopolnili še s 24 ozimci. Divji prašiči pa so se pomešali s pobeglimi ali izpuščenimi domačimi prašiči in zavzeli glavna stanišča na jugu okraja Monterey, v gorah Santa Lucia. V lovni sezoni 1966/67 so stalež ocenili na ca. 1600 glav, leta 1967/68 pa na ca. 2600.

Problem vavitijev v parku Yellowstone. Po poročilih OLSON povzroča prevelika, po enostranskem varstvu narave nastala populacija vavitijev ali kanadskih jelenov velike težave. V zadnjih 35 letih so odstrelili ali je v zimah poginilo 75 663 živali. Vseeno pa danes štejejo štiri glavne populacije skupaj 11 do 12 tisoč kanadskih jelenov. Biološko bi bilo možno doseči ravnotežje le s pomočjo velikih mesojedov (roparic).

M. Š.

Po lovskem svetu

»Prva pomoč za jelene in srnjad«

Pod tem naslovom sem v nemškem časopisju zasledil novico, kako rešujejo problematiko: avtomobilizem – divjad, kar je zanimivo tudi za lovce.

V kraju Wiesloch pri Heidelbergu imajo rešilni avto, posebno opremljen za prvo pomoč poškodovanim živalim pri trčenju z avtomobili. Avtomobilisti in tudi prometna policija so često nemočne priče trpljenju ponesrečenih živali. Manjka

strokovne izurjenosti ljudi in potrebna oprema za prvo pomoč oziroma morebitno humano odrešitev. Tovrstne nesreče so pogostne in njihovo število z razvojem avtomobilizma narašča. Na pobudo nekega živinozdravnika so člani Združenja javnih živalskih parkov v severnem Badenu z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom opretili poseben rešilni avto in organizirali stalno službo. Avto je na zunaj podoben navadnemu rešilnemu avtomobilu, le da ne uporab-

Lovski oprtnik

Ali se divji lov spleča?

V januarskem Lovcu 1974 smo poročali, da je bil Andrej Breznik, sicer član kar dveh LD, obsojen zaradi protizakonitega odstrela srne in srnjaka v lovišču »Kozorog« na 6 mesecev zapora, odvzem avtomobila in puške ter odškodnino 6000,00 din. Obsojeni se je pritožil na višje, okrožno sodišče. Vendar brez uspeha; sodba občinskega sodišča v Kranju je bila potrjena.

V »Nedeljskem Dnevniku« od 1. 4. 1974 je bil objavljen daljši članek z naslovom »Odmev na strele divjih lovcev«. Pisec T. Kristan poroča, kako so se večkrat pripeljali na divji lov s Koprškega na območje lovskih družin Iga vas, Rakek in Cerknica ter lovišča »Jelen« Snežnik Rado Zen, Drago Piciga in Marjan Krmac.

Lovci in miličniki so jih dolgo zasledovali. Končno sta miličnika Grlj in Šušnjar v Starem trgu pri Ložu 10. 3. 1973 ustavila osebni avtomobil, v katerem sta bila Rado Zen iz Koprja in Drago Piciga iz Kampanela. Pri pregledu avtomobila sta miličnika našla ustreljenega srnjaka in srno ter seveda orožje. Pri obeh

divjih lovcih so opravili hišno preiskavo in našli dovolj dokazov. Preiskavo so opravili tudi pri Marjanu Krmacu v Marezigah in ugotovili tudi njegovo krivdo.

Tako so utihnili strelji treh motoriziranih divjih lovcev po notranjskih loviščih. Pod njihovimi strelji je padlo najmanj 13 srnjadi, 2 košuti, obstreljenih pa je bilo vsaj 6 srnjadi.

Občinsko sodišče na Rakeku je obsodilo Rada Zena na 13 mesecev zapora, Drago Piciga na 12 mesecev, Marjana Krmaca pa na 75 dni. Plačati morajo 32 200,00 din odškodnine lovskim družinam in lovišču »Jelen« ter vse stroške sodnega postopka. Vsem trem je sodišče zaplenilo osebne avtomobile, s katerimi so se vozili na divji lov, in seveda tudi vse orožje, žaromete in druge priprave. Na divji lov se je podal tudi Silvo Dežman iz Podjelja pri Srednji vasi v Bohinju. V Triglavskem lovišču je 26. novembra 1973 s flobertom »Franchi« ustrelil dva gamsa. Pri hišni preiskavi so miličniki dobili še 20 kg gamsjega mesa in obe trofeji. Dežman se je podal na lov, ko je bila še v veljavi pogojna kazen, ki mu jo je prisodilo občinsko sodišče v Radovljici. Zaradi kraje hlodovine je bil namreč pogojno obsojen na tri mesece zapora za dobo dveh let. Zaradi divjega lova pa se je Dežman 5. 2. 1974 ponovno znašel na sodišču v Radovljici. Izrečena mu je bila enotna kazen: 8 mese-

cev zapora, 8 000,00 din odškodnine in odvzem floberta z naboji.

Navedene kazni in varnostni ukrepi, ki jih izrekajo naša sodišča, naj bodo resen opomin in svarilo tudi drugim divjim lovcem, pa tudi tistim, ki svoj krivolov skrivajo pod plašč lovske organizacije.

-elf-

»Sanitarno« opravilo

Vreme ni bilo ravno ugodno, ko sem z dobrim lovskim tovarišem šel na srnjaka v lovišče gostiteljice LD Boč.

Na večer, 26. 8. 1972, nekako ob pol šestih mi pride iz bližnje koruze star srnjak, s skaženim rogovjem. V teh trenutkih sem bil sam; prijatelj je namreč skočil pogledat v bližnji jarek, kjer sta padla dva strela. Ugotovil je, da je član LD streljal na jazbeca in ga tudi pobral. Ko se vrne, mu povem, kakšen srnjak je ravnokar izstopil. Seveda je medtem srnjak odskočil. Streljal pa nisem, saj si kot gost tega nisem smel dovoliti. Reče mi, da je škoda, ker ga nisem. No, ta večer nič več. Pri bližnjem kmetu Lubeju sva predremala noč. Dobra, ugledna kmečka družina, lovcem zelo naklonjena!

Zjutraj že rogoviliva ob štirih. Temno je še, ko jo mahava na isto mesto kakor prejšnji večer. Čakava uro in pol. Nič. Pričneva z zalazom v umazano slinastem, malo meglenem jutru, ko spremeljevalec ugleda onstran »kraške jame« kos srnjadi. Me pocuka in reče: »Srnjak!« Seveda ga koj ugledam, ocenim: levi rog – šesterak! Medtem pa pravi tovariš: »Z njim nekaj ni v redu, desni rog je nekam čuden.« Srnjak naju gleda iz daljave kakih 100 m. Opazil naju je, ko sva se premikala. Toda dalje »drži« in naju še kar gleda. Tedaj prijatelj reče: »Srnjak je brez zadnje leve noge. Streljaj!« Sam tega nisem tako hitro »pogruntal«, a na prijatelja se zanesem. Potegnem se nekaj korakov naprej h grmu, poklekнем in že ga imam v križu. Srnjak nakaže strel in se potegne

v goščo. Na nastrelu najdeva košček pljuč in močan krvni sled. Dvajset korakov od naju v gošči je ležal umirjen. Prijateljeva ugotovitev je bila pravilna: imel je le tri noge, zadnja leva mu je bila pred letom ali dvema odstreljena nad kolenom, koža zarasla, noga odebena. Srnjak je bil v petem ali šestem letu in je tehtal 14 kg.

Najbrž torej res drži ugotovitev: telesna okvara levo – deformacija roga desno.

Alfonz Koser

Dom Lovske družine Krško nosi njegovo ime

(V spomin pokojnemu Jožetu Jurečiču)

Ni te več, že dolgo te ni več – ostalo pa je nekaj, kar povzroča trepetajoč dih ob spominu. Tvoje veliko, plemenito očetovsko in lovsko srce bo vedno utripalo v meni, v srcih lovskih tovarišev. Da, boleči spomini, te utripajoče zvezde naše za-vesti!

Ob večerih po vadbi psov sva posedala v travi in poslušala sopenje najinih ptičarjev, pesem čričkov in neke v daljavi otožno fantovsko pesem: »Polje, kdo bo tebe ljubil, ko bom jaz v grobu spal...« Ti pa si razmišljal o divjadi, o življenju. Takrat te še nisem razumel. Pevihrav sem bil, ti pa prevelik mojster. Toda ob tebi sem se podzavestno spajal s to lepoto. Danes te razumem, popolnoma...

Nekega ranega poletnega jutra naju je megla našla globoko v Vrbini na Krškem polju. Oba sva ljubila ta predel. Vrbina, ti, jaz in najin ptičar Astor smo bili eno. Psa sva učila prinašanja iz globoke vode. Rosa je bila čez kolena in postajal sem že nevoljen. Nekaj sem hotel reči o morebitni revmi, a tvoji pogledi so ugasnili moje neizgovorjeno ugovarjanje. Niso ukazovali, pač pa vzgajali, prepričevali. Prebujajočo naravo si mi pokazal, da sem pozabil na mokroto do pasu. Jate golobov grivarjev, grlic, vran. Ob Savi pritajeno oglašanje rac. Siva čaplja v vrhu posušenega starega to-

Rogovje srnjaka s tremi nogami

Foto A. Koser

pola. Ptičji zbor pa je pel, ko da bi bila še vedno pomlad. Hodila sva že poldrugo uro, ko si je sonce šele utrla pot skozi meglo. Jeklena verižica na Astorjevem vratu je ves čas pritajeno rožljala. Zopet sem poslal psa po predmet v mlako. Ti pa si bdel nad mojimi povelji, da, kakor oče. Pes je skočil v vodo, prinesel, sedel predme in šele, ko sem predmet vzela iz njegovih ust, se je otresel. Tudi v tvojih očeh je bilo sonce, ker si videl, da psa pravilno učim, da imam uspehe.

Potem je moj vodnik sedel na podrtu deblo, jaz zraven nje ga in zatopila sva se v šepetajoč pogovor o varstvu narave, dokler se moj učitelj ni zdrznil, me lahko dregnil z nogo. Nisem se upal ozreti, ker sem vedel, kaj je. Počasi sem se spustil na kolena in se obrnil. Zagledal sem ga. Tako brezbrizno, ponosno, čudovito je hodil v megleni sončni luči. Spoznala sva ga, tolikokrat sva ga že videla, toda vsakič drugače. Moj učitelj me je držal za dlan. Najina skupna radost se je zlivala s sliko pred nama v sončnem okvirju.

Natančno sva ga poznala. Vse o njem sva že ugotovila, presodila. Izreči je bilo treba le še zadnji stavek. In moj učitelj je postavil piko. Ko je dvignil trocevko, nisem podvomil v njegov zadetek. Psu sem samo s prstom ukazal: »Dol!« Pozabil sem dihati... Iz krošnje visokega topola je prestrašeno prhnil grivar. Harmonija je bila razklana, ko je strel topo zamrl v viso-

ki travi. Čmrli na cvetu pred cevjo pa še trenil ni s tipalko, ko je jeklo bruhalo ogenj. Kljub bolečemu odmevu v duši sem pozabil na vse, kajti lovska kri je nekaj čudnega. Objel sem svojega lovskega učitelja, mu čestital in ga zopet objel. Točno skozi srce! Divjad ne sme slišati strela! Ko me je učil, kako mora lovec z zadnjim grizljajem počastiti plen in kako vodnik čestita uplenitelju lovski blagor, sem zakokal...

To je samo delček tega, kar sem doživel s teboj. Moje žile si napolnil z lovsko krvjo in srce z ljubeznijo do narave. Zato si tudi mrtev vedno z menoj, če grem sam ali z lovskimi tovariši po naši Vrbinji, po našem lovišču.

Sandi Bednaršek

Sedem volkov v Gorskem kotarju

Odstrel volkov v Gorskem kotarju je v letu 1973 v primerjavi s prejšnjima dvema letoma občutno upadel. Medtem ko je bilo v tem skrajnem severozahodnem planinskem predelu SR Hrvatske leta 1971 uničenih 18 volkov, 1972 pa 15, jih je bilo lani le 7. Če je bila zavzetost lovcev pri uničevanju te nezaščiten divjadi enaka kakor prejšnji čas, si tako občuten upad uplenjenih volkov v letu 1973 moremo razlagati z manjšo navzočnostjo te zverjadi. Skratka, volk na tem področju nehava

Šimun Šepić iz Ravne gore, Gorski kotar, z uplenjenim volkom
Foto A. Frković

biti strah v loviščih, zato bo treba o tej živalski vrsti kmalu drugače misliti in se proti njej drugače obnašati. Tri volkove so uplenili v lovišču »Bjelolasica« (občina Delnice), tri v loviščih »Lipov vrh« in »Lotrič« (občina Vrbovsko), edenega pa v lovišču »Snježnik« (občina Čabar) blizu meje s SR Slovenijo. Trije so padli na skupnih pogonih, ki jih že tradicionalno zelo uspešno organizirajo pozimi v loviščih občine Vrbovsko. Od uplenjenih volkov so bili trije samci in štiri volkulje. Dva sta bila stara nad pet let, štirje dve do tri leta, eden šest mesecev. Stari volk, uplenjen v Kamenskem pri Lukovdolu, je tehtal 43,5 kg, drugi pa 38,5, 29, 21, 20, 19 in 18 kg.

Najuspešnejši lovec na volkove v preteklem letu je bil Šimun Šepić iz Ravne gore, ki je na čakanju uplenil dva volka. Od leta 1948 do danes je uplenil 11 volkov. Z uplenitvijo volkulje 28. jan. letos je padel prvi volk v tem letu. Medtem ko so domači lovci za uplenitev volka v Gorskem kotarju do sedaj dobili denarno nagrado in je volka lahko odstreli tuj lovec, a

brez vsakršne nagrade, je po novem ceniku v Gorskem kotarju za tujega lovca določena taksa 150 ZDA dolarjev za odstrel volka. V tej taksi je zajeto: organizacija lova, nabava in polaganje vabe, uporaba zaprte visoke preže in spremstvo do treh dni.

A. Frković

Na umetne golobe trap in skeet

Na umetne golobe streljamo na dva načina: trap in skeet ju imenujejo v inozemstvu. Teh poimenovanj se zaenkrat držimo tudi mi. Pri trap streljanju so metalni stroji pred petimi stojišči strelcev vzporedno v istem nivoju, kot stoji strelec (dejansko kakega pol metra pod nivojem) in golobi vzletajo izpod tal. Pri skeetu golobi vzletajo iz dveh stolpov nad nivojem stojišča; levi stolp je ca. 2 m višji od desnega. Strelec pa strelja s sedmih stojišč, ki so v polkrogu (plus eno v središču polkroga) med obema stolpoma, vsak z enim strojem, ki izmenoma mečeta golobe v fiksirano smer. Pri

Oskar Dolenc »strelja« na tropič gamsov

Foto J. Černač

nas v Sloveniji izvajamo samo trap tekmovanja.

Strelišča, priznana za uradna mednarodna tekmovanja, morajo biti predpisano zgrajena in z dobro opremo precej stanejo. Strelišče zahteva pred seboj varnostni pas v polkrogu ca. 250 m, kar zadostuje, ker je dovoljeno uporabljati le šibre največje debeline 2,5 mm (št. 12). Zemljišče naj bo po možnosti ravno, pregledno, brez drevja. Enako ozadje.

Za pripravljane na lov zadostuje stalno ali provizorično strelišče z enim strojem; tako strelišče si lahko omisli vsaka lovska družina.

Za trap streljanje je potrebna težja šibrenica z ozkim in gostim snopom šiber, ker je umetni golob majhen cilj. Za skeet streljanje pa je nasplošno potrebna šibrenica s širokim posipom, ker letijo golobi poševno tudi proti strelcu. Puška se mora strelcu dobro prilegati, to se pravi, imeti mora strelcu ustrezno (po meri izdelano) kopito. Potrebni so najboljši naboji in dobra telesna kondicija; počasni, neokretni, neodločni strelci s slabo opremo nimajo šans. Tekmovanja se vršijo po mednarodnih pravilih, ki jih je izdala tudi Strelska zveza Jugoslavije.

Pravil se je treba strogo držati, da ne pride do kočljivih sporov.

Kakor pri vseh športnih panogah so tudi pri streljanju vrhunski rezultati že na meji mogočega. Če ni 100% uspeh, se res ne ve, ali je to posledica nepopolnosti materiala ali človeka.

Na zadnji olimpiadi jih je pri trap streljanju Scalponi (It.) od 200 golobov sklatil 199, pri skeet Wirhier (ZRN) od 200 le 195 (leta 1968 Petrov SZ 198), Ho Jun Li (Sev. Koreja) pa je z MK puško dosegel 599 krogov od 600 možnih. Skrajna meja mogočega ni daleč.

Za take uspehe v streljanju na umetne golobe je poleg telesnih vaj za pridobitev telesne kondicije in psihološke priprave potrebno predvsem mnogo strelskih vaj. Pravijo, da je strelcu najvišje kategorije potrebno za vaje letno vsaj 6000 golobov. Zadnja leta so se tudi pri nas pojavili odlični strelci. Kdaj bodo končno nastopili tudi naši tekmovalci na olimpiadi? Stalni rezultati vsaj 190 golobov od 200 možnih bi bili potni list na olimpiado oziroma na svetovno prvenstvo.

Ludvik Marič

Foto-kino klub Diana

Zanimiv lov na gamse

»V soboto, 30. 3. 1974, je LD Jezersko priredila lov na gamse,« tako nekako bi lahko suho poročali o tem dogodku. Marsikdo pa bi pri tem pomislil, da si je nekdo privoščil prvoaprilsko šalo, češ kdo bi le prirejal lov na gamse v lovopustu. Vendar je res, da smo ta dan na Virnikovem Grintovcu pritskali gamse na znana stojišča, samo s to razliko, da so jih namesto lovcev s puškami pričakali lovci s fotoaparati, člani »Diane«, katerim je LD Jezersko omogočila nadvse lep in svojevrsten užitek. Vsak od njih si je želel vsaj enkrat ustreliti s »filmskim nabojem« na črnega gamsa. Pri »Hoji« sta nas po vnaprej pripravljenem načrtu pričakala lovska čuvaja Krč in Rebolj s pomočniki. Po krajšem nagovoru je Rebolj seznanil udeležence s predvidenim načinom lova in duhovito opozoril »lovce«, da bodo morali tisti, ki se bodo

odločili za boljša stojišča, hoditi kar tri ure – skoraj na vrh Virnikovega Grintovca. Pa se bo še lahko zgodilo, da ne bodo »uplenili« ničesar, kot se to na primer dogaja tudi pri običajnem lovu na gamse.

Oskar, najbolj zagret, je izbral najbolj oddaljeno in najboljše stojišče. »Saj mi naporna hoja kot planincu ne bo delala preglavic,« je dejal, drugi pa so si izbrali stojišča po svojih telesnih zmogljivostih in željah. Oprtani s težkimi nahrbtniki smo lezli vsak na svoje stojišče. Vreme nam ni bilo najbolj naklonjeno. Pričakovali smo namreč jasno nebo in veliko svetlobe, kopnina v gori in zamegljeno nebo pa sta nam zmanjšala upe na uspeh.

Pogon je potekal popolnoma tiho, brez kričanja, ker nismo hoteli gamsov preveč vznemirjati. Do katerih »strelcev« so gamsi prišli, nismo vedeli vse do takrat, ko smo se po končanem lovu zbrali zopet pri »Hoji« in na hitro premleli uspehe in neuspehe. V pogonu je bil večji trop gamsov, ki se je razdelil.

Oskar je nekajkrat »streljal« na tropič in gams-kozel mu je prišel tako blizu, da ga je lahko portretiral. Nekaj posnetkov sta napravila tudi Tomaž in Marko. Trofej si seveda nismo mogli ogledati, ker so tičale v fotoaparatih in čakale, da jih bodo »lovci« razvili in pri tem še enkrat, morda celo bolj napeto doživljali trenutke lova.

Vsi, tudi gostitelji, smo bili navdušeni nad to vrsto lova, ki je nudil poleg športnega užitka še priložnost za izmenjavo izkušenj ter navsezadnje še veselje del v »Kazini« na Jezerskem.

Ob obisku pri starešini LD ing. Juriju Skubru smo z navdušenjem sprejeli zaenkrat še formalno povabilo, da se septembra udeležimo foto lova na gamse na Ledinah. Lovski družini Jezersko, ki je Dianinim članom omogočila ta lov, se foto lovci zahvaljujemo in upamo, da se bodo njenemu zgledu odzvale tudi druge lovske družine. Predvsem pričakujemo povabila tistih družin, ki imajo »privezane« ruševce. Na svidenje na prihodnjem foto lovu!

M. M.

Mladi pišejo

Z očetom na lovu

Z očetom sva prišla do mli-
na. Gosta, ki pride na
srnjaka, še ni bilo tam. Ven-
dar ga nisva dolgo čakala.
»Dobro jutro,« je pozdravil,
ko je stopil iz avta. »Res
dobro, kakor nalašč za na
srnjaka,« mu je odgovoril
oče. »Kam pa bomo šli?« je
gosta takoj zanimalo. »Naj-
bolje bo pod Uršljo goro,
tam ga boste gotovo stre-
ljali.«

In že je zabrněl avtomobil.
Kmalu smo se pripeljali do
prvega travnika. Tiho in pre-
vidno smo zlezli iz avta in
oprezali z daljnogledom na
vse strani. Nič. Odpeljali
smo se naprej. Na gozdni
cesti je suho listje šumelo
pod avtomobilovimi kolesi.
Obstali smo. Naprej smo šli
peš. Oče prvi, gost za njim,
jaz zadnji. Tedaj je v grmov-
ju zapel prvi ptiček. Najprej
bolj potihoma, potem vedno
glasneje. Kmalu je pel ves
gozd. Prečudovito žvrgolenje
ptic, ki so nestrano pričakale
novo jutro.

Postali smo. Pred nami jasa.
Oče jo je z očmi premeril
po dolgem in počez. Naen-
krat mu je dih zastal. Spo-
znal sem, da je opazil srnja-
ka. Tedaj sem tudi jaz po-
gledal po jasi. Res, tam v
sredini se je pasel lep, star
srnjak. Vztrepetal sem. Med-
tem je oče s kretnjami dopo-
vedoval gostu. Srnjak je
nekaj zaslutil, vzdignil glavo,
vohljajal po zraku, strigel z
uhlji. Postal je nemiren. Te-
daj je vstalo izza gore sonce
in oblilo s svojimi žarki vso
pokrajino. Lepa žival se je
obrnila proti vzhodu in ne-
premično strmela v krvavo
sončno kroglo, kot bi slutila,
da je to njeno poslednje
jutro.

Gost je že previdno dvignil
puško. V meni je tlelo. Pom-
islil sem: »Beži! Skoči, lepi
srnjak!« Dobrava je jekni-
la...

Počasi smo se približali mrtvi
živali, ki je še pred nekaj

minutami uživala lepoto živ-
ljenja. Utihnile so ptice,
utihnil je potok, utihnili je
gozd... V ugašajočih srnja-
kovih očeh sem razbral: »Za-
kaj ste to storili?« Nato so se
mu oči orosile. Jokale so,
kakor je jokalo tudi moje
srce...

Boris Rogina, 7. r.
osnovne šole, Prevalje

Vprašanja – odgovori

»Avtomatska« izključitev iz LD

Vprašanje:

Na občnem zboru naše LD
je bilo sklenjeno, da je iz
lovške družine avtomatsko
izključen vsak član, ki obre-
kuje LD ali posameznega
člana v gostilniškem lokalu.
To je tudi vneseno v zapisnik
občnega zbora. Tajnik naše

LD pa je v gostilni žalil našo
družino in tudi mene osebno.
Žaljivke so bile takšne, da
me je sram jih napisati. Taj-
nik LD pa sedaj noče prines-
ti zapisnika občnega zbora na
lovski posvet.

Prosim za nasvet, kaj storiti.

H. B., Kočevje

Odgovor:

Nesprejemljiv in pravno ne-
učinkovit je sklep, da je član
»avtomatično« izključen, če
je žalil LD oziroma njenega
člana. Za vsako kaznovanje
(sodno, upravno, disciplin-
sko) je predpisan poseben
postopek, ki ga izpelje po-
seben organ (sodišče, sodnik
za prekrške, disciplinsko
razsodišče). V tem postopku
je treba dokazati, da je to-
ženi storil dejanje, ki mu ga
očitajo. Šele nato se izreče
ustrezna kazen. V vašem pri-
meru bi bilo nujno treba
predlagati redni disciplinski
postopek zoper tajnika LD.
Disciplinsko razsodišče mora
izvesti disciplinski postopek
in ugotoviti (priče), ali je taj-
nik storil disciplinski prekr-
šek, tj. ali je res žalil lovsko
družino in njenega člana.
Šele po takem postopku se

izreče kazen, ki je lahko tudi
izključitev iz LD. Zoper od-
ločbo o disciplinski kazni pa
je dopustna pritožba. Disci-
plinski postopek lahko pred-
laga upravni odbor LD ali
žaljeni oziroma obrekovani
član.

Žalitev in obrekovanje dru-
žine je tudi sodno kaznivo
dejanje zoper čast. Zato je
možno obrekovalca in ža-
lilca tožiti tudi pri rednem
sodišču, če ni preteklo še
3 mesece od dneva zmerja-
nja v gostilni. Disciplinski in
sodni postopek lahko tečeta
vzporedno. V prvem in dru-
gem postopku pa je treba
storilcu krivdo dokazati. Pri
dokazovanju je zapisnik ob-
čnega zbora drugotnega po-
mena.

Če posameznik ali upravni
odbor hoče na vpogled
zapisnik občnega zbora, ga
mora tajnik na zahtevo po-
kazati. Če zapisnika ne da
na vpogled, lahko tajnika
razreši funkcije organ, ki ga
je izvolil, in mu naroči, da
izroči arhiv. Če pa tudi ta
ukrep ne bi zalegel, je mož-
na tožba na rednem sodišču
zaradi izročitve listin.

F. S., član pravne komisije
LZS

»Ustreljeni« gamsi

Foto Oskar Dolenc

Jubilanti

Iz LD Dobovec

Jože Strgaršek je 10. 10. 1973 praznoval svojo 60-letnico. V letu 1946 je bil soustanovitelj naše LD. Starejši člani se radi spominjamo prijetnih pohodov in doživetij po našem lovišču, ko smo se v prijetni družbi z njim od srca nasmejali. Čilemu in vedremu Jožetu želimo še mnogo srečnih in zdravih let ter dober pogled.

Tomo Lavrinc pa je 18. 12. 1973 slavil svojo 60-letnico. Jubilant je član naše LD od 1954. leta. Bil je tudi njen večletni starešina. Opravljal pa je tudi zelo uspešno druge funkcije in dolžnosti, za kar ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge. Vestnemu članu in starešini – še mnogo let zdravja, uspehov in dober pogled!

Člani LD Dobovec

Lojze Kovač – osemdesetletnik. Čil in krepak je starosta celjskih lovcev dočakal svoj visoki jubilej. Rodil se je 9. 4. 1894 v Vrbi na Gorenjskem ter se posvetil gozdarskemu poklicu, ki ga je opravljal z ljubeznijo in veseljem do svoje upokojitve. Vse svoje življenje pa je posvetil

Lojze Kovač

tudi divjadi in lovski organizaciji, v kateri je aktiven še danes kot predsednik lov. družine. Za svoje delo je prejel visoka lovstva odlikovanja: znak za zasluge, red II. in I. stopnje. Vsi njegovi sočlani in solovci mu želimo še obilo zdravja in zadovoljnih let v krogu njegovih domačih ter naše lovske družine.

LD Log-Šentvid p. G.

France Flis – sedemdesetletnik

Letos junija, ko se bo zopet srnjak praznično rdeče obarval in se bo zopet naselil nemir v srca lovcev, bo minilo pol stoletja, odkar je starosta domžalskih lovcev France Flis lovsko pravično uplenil svojega prvega. In 9. januarja letos je naš France praznoval svoj sedemdeseti rojstni dan!

Širom po Gorenjski znanemu lovcu in kinologu ob tem dvojnem jubileju lovci čestitamo in mu želimo dober pogled še mnogo let.

O. T.

Ignac Povše je letos, ko so ozeleneli vrhovi zasavskih hribov, dopolnil 70 let življenja. Jubilant je član LD Hrastnik in častni član LD Boštanj. Kot rudar v zasavskih premogovnikih je vedno našel čas za naravo in lov, podobno še danes, ko je v zaslužnem pokoju. Tovariš

France Flis

Povše je z vsem razumevanjem in dobro voljo odstopil del svoje posesti Lovski družini Boštanj, kjer si je zgradila svoj lovski dom. Zglednemu tovarišu in pravičnemu lovcu želimo še vrsto zdravih let in dober pogled.

LD Boštanj

Lovska organizacija

Plodno delo sveta starešin v Novi Gorici

V našem glasilu smo že poročali, da ta organ sestavljajo starešine lovskih družin in člani upravnega odbora ZLD Gorica. V razdobju med običnima zboroma ima ta organ pristojnost občnega zboru.

Zadnji sestanek ob koncu preteklega lov. leta je bil zelo ploden. Združen je bil s predavanjem ing. Antona Simoniča, ki se je sestanka udeležil kot zastopnik LZS. Prisotnim je posredoval najnovejše poglede na gospodarjenje s populacijo in na vlaganje novih vrst divjadi. Po njegovem predavanju so mnogi v razpravi ugotovili, kako je našim lovcem potrebno nenehno strokovno izpopolnjevanje. Sprejetih je bilo več pomemb-

Ignac Povše

nih sklepov, med njimi zlasti:

1. Z vlaganjem muflonov v lovišča ZLD Gorica se zaključijo.
2. Začeti je treba gospodariti s populacijami divjadi v okviru zaokroženih bazenov tudi tam, kjer s tem še niso začeli.
3. Poskrbeti je treba za stalno strokovno izobraževanje članov LD.
4. ZLD namesti tajnika s polnim delovnim časom – za povezovanje in večjo strokovno pomoč lov. družinam.

Ob zaključku so zaslužnim lovcom podelili odlikovanja – znak za lovske zasluge – s katerimi jih je odlikovala LZS.

B. R.

Lovsko-kinološki ples na Bledu

V dogovoru med vodstvom hotela »Golf« na Bledu ter upravnim odborom LD Bled je bil v soboto zvečer, 23. 3. 1974, v tem hotelu A kategorije lovsko-kinološki ples. Razposlana so bila lepa vabila in tudi drugi reklamni pripomočki. Reklamni oglas za ples je bil objavljen tudi v marčevem Lovcu 1974. Vabilu so se odzvali tudi lovci iz sosedne Koroške.

Za dobro voljo sta poskrbela narodno zabavni ansambel »Milče Stegu« ter hotelski kvintet »Gemini«, prireditveni odbor LD Bled pa za bogat srečolov. Več dobitkov je bilo vrednih od 300 do 700 din, npr. odstrel srnjaka, odstrel srne, večdnevno bivanje v hotelu, železno okrasno okno, razne knjige. Lovska dekoracija (67 trofej) je bila nad pričakovanjem. Nagačeni gamsi, srnjaki, mufloni, lisice, kragulji in druge ptice ter rogovi kozorogov, gamsov in srnjakov so dali prireditvenim prostorom prijeten videz.

Goste so sprejeli lovci LD Bled ter dekleta v gorenjski narodni noši. Pokrovitelj prireditve Miloš Kelih, starešina LD Bled in častni predsednik LZ Gorenjske, je pozdravil vse lovce in goste ter jim zaželel prijetno tovariško

razpoloženje. Po okusni in izdatni večerji ter ob dobri kapljici so se pari veselo zavrteli. Udeležencev na plesu je bilo čez 300.

V prireditvenem odboru LD Bled so sodelovali: Darko Korošec, Jože Skumavec, Franc Mandelc, Šimen Urevc, Franc Lipovec, Franc Pogajar, Jernej Jensterle, Andrej Trpin.

Udeleženci so bili s prireditvijo zelo zadovoljni, posebno s hotelsko postrežbo. Vse priznanje tudi direktorju hotela Luki Pretnarju, ki je tudi lovec, ker je s svojim prizadevanjem mnogo pripomogel k uspešni izvedbi lovsko-kinolozškega plesa.

Fr. Mandelc

Lovska družina Tabor – Zagorje

Ime ima po istoimenskem hribu, ki se dviga nad prijazno notranjsko vasico Zagorje na Pivki. To je tisto Zagorje, katerega zvonove opeva slovenski pesnik in buditelj Miroslav Vilhar v svoji pesmi »Zagorski zvonovi«.

Z odločbo takratnega ministrstva za gospodarstvo LR Slovenije, od 29. 9. 1946, je LD dobila v upravljanje lovišče, ki se je razprostiralo na območju vasi: Kilovče, Tabor, Zagorje, Drskovče, Parje, Palčje, Jurišče, del Bača in Knežaka pa tja pod vrh Smrečnice, katere precejšen del so nam ob ustanovitvi lovišča »Jelen« na žalost odvzeli. Z izgubo tega predela, ki je bil najprimernejši za gojitev jelenjadi, je bila naša LD močno oškodovana. Površinsko izgubo pa nam je nadomestila LD Pivka z nesebičnim odstopom dela svojega lovišča. Kljub tej pridobitvi je lovišče leta 1952 obsegalo le 2906 ha. Leta 1960 pa je prišlo do ponovne pridobitve površine po dogovoru s sosednjo LD Trnovo. Tako sedaj lovišče meri 3870 ha.

»Petindvajset let uspešnega, včasih pa tudi neuspešnega dela in gospodarjenja praznujemo z razvitjem našega lovškega prapora,« je začel svoj govor – bilo je 30. 10. 1973 – soustanovitelj naše LD, njen starešina Franc Ma-

rinčič in nadaljeval: »Odkar obstaja človek, obstaja tudi lov. Toda razmere so se spreminjale in z njimi tudi lovstvo. Človek je prvotno lovil iz potrebe, v borbi za lastni obstoj. Pozneje se je lov prilagajal različnim obdobjem in družbenim sistemom. Bili so časi, ko je bil naš človek le gonjač, hlapec fevdalcem-graščakom in nazadnje celo italijanskemu okupatorju, ki je pred očmi naših ljudi skrunil našo lepo pokrajino in načrtno uničeval našo bogato favno, ponos slovenske zemlje. Šele v NOB smo si izbojevali pravice in svobodo, za katero se je stoletja boril naš človek. Tako nam je bila prvič v zgodovini dana možnost, da postanemo resnično gospodarji na svoji zemlji in si uredimo tudi lov po svoje, socialistično.«

Pokroviteljstvo nad praporom je prevzela LZ Postojna, razvil pa ga je njen predsednik Franc Bittner, ki je tudi soustanovitelj in častni član naše LD. K razvitju smo povabili tudi sosednje LD, družbenopolitične organizacije in šole, ki so prispevale spominske trakove in so jih njihovi zastopniki slovesno pripeli na prapor v lovsko okrašeni dvorani zadrudne-

Govori Franc Marinčič, starešina LD Tabor – Zagorje

ga doma v Zagorju. Prapor je prevzel v varstvo s slovesno zaobljubo Milan Želje. Po razvitju prapora so lovcem in gostom postregle s pristnim lovskim golažem vedno razumevajoče žene in hčerke domačih lovcev. Veselo razpoloženje se je nadaljevalo na lovski veselici. Z njenimi dohodki smo krili vse stroške ob razvitju, upoštevali načelo, da je prapor

organizacijska zadeva in je trošenje sredstev iz lovišča za prapor ter kar je z njim v zvezi nedovoljeno. Končno izražam željo, da bi doslej doseženi uspehi dobrega sožitja lovskih družin na javorniškem in snežniškem območju ne bili samo začasni, temveč naj bi tovariško sodelovanje rodilo še obilo uspehov.

Anton Marinčič

Lovska družina Tabor – Zagorje

V spomin

Iz LD Starše

Franc Obreht je 1. 3. 1973, star 60 let, umrl po daljši bolezni. Narava, s katero je bil vse življenje kot kmet in lovec tesno povezan, se je začela prebujati, ko mu je Morana podala svojo ledeno roko. Spominjali se ga bomo kot pravega lovca-gojitelja, predvsem pa kot iskrenega lovskega tovariša.

Jože Turk, soustanovitelj naše LD, nas je strtl od hude bolezni 4. 9. 1973, v svojem 63. letu, za vedno zapustil. Njegovo ime je tesno povezano z uspehi naše LD, še zlasti z uspešno obnovo lovišča, opustošenega v vojni vihri. Njegova prizadevnost pri gradnji lovske kočice pa je enkratna. LZ Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Spomin na odličnega strelca in lovstvu predanega Pepija ne bo nikdar zbledel.

Franc Lipovšek nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustil 14. 12. 1973, star 53 let. Bil je dolgoletni član UO in tajnik naše LD. Vrsto let je tudi uspešno vodil kinološko komisijo LZ Maribor. Kot vrhunski strelac je bil tudi duša strelskih ekip LD in LZ Maribor. Njegovo bogato lovsko znanje, ki ga je rad posredoval tudi drugim, in

iskreno tovarištvo bomo težko pogrešali. Za dolgoletno in uspešno delo v lovski organizaciji ga je LZ Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in redom II. stopnje.

Dragi Franček, neizmerno smo ti hvaležni za vse, kar si storil za našo lov. družino in za lovstvo sploh. Z radostjo se spominjamo trenutkov, ki smo jih preživeli s teboj, in v posebno zadovoljstvo nam je, da smo bili tvoji prijatelji.

Zlatko Brumec nas je 18. januarja 1974, star 47 let, po hudi bolezni za vedno zapustil. Preudaren in rahločuten je bil na lovu, šegav in vesel v družbi, nadvse srečen, če je s prijatelji pri omizju zapel, predvsem pa je bil vedno pripravljen skrbeti za divjad.

Dragi Zlatko, Franček, Pepi in Franc! S solznimi očmi smo vas spremljali na kraj večnega počitka in še sedaj ne moremo verjeti, da vas ni več med nami. Vedno in povsod se vas s hvaležnostjo spominjamo. Iskreno se bomo tudi nadalje trudili ohraniti v sebi vaš svetli lik.

Solovci LD Starše – F. S.

Franc Žohar, zadnjih 10 let predsednik LD Oljka-Šmartno ob Paki, nas je 21. 9. 1973 po težki bolezni v svojem 65. letu za vedno zapustil. Od leta 1943 je aktivno sodeloval v NOB in naslednje leto vstopil v partizane. Nemci pa so ga zajeli in

v Celjskem piskru obsodili na smrt. Le po naključju ni bil usmrčen med 100 talci na Frankolovem; njegovo ime je bilo namreč na razglasnem lepaku.

Leta 1947 je bil soustanovitelj naše LD, soustanovitelj LZ Mozirje in večletni član njenega UO ter kasneje večletni član UO LZ Celje. Odlikovan je bil z medaljo za sluge za narod in z znakom za lovske zasluge.

Kako je bil priljubljen med lovci in drugimi občani, je dokazala številna udeležba na njegovem pogrebu. Poleg zastopnikov družbenopolitičnih organizacij je bilo veliko lovcev, tudi iz sosednjih lovskih družin. Pokopali smo ga po lovskem običaju z lovske častmi. Dragi Franc, mnogo smo s teboj izgubili, zato nam boš ostal v trajnem spominu!

LD Šmartno ob Paki
– T. A.

Iz LD Mirna na Dolenjskem

Stane Zavrl, mesar iz Mirne, je umrl 7. 11. 1973. Prezgodaj nas je zapustil, kajti boginja smrti ga je že odpoklicala 10 dni pred njegovim 56. letom starosti. Bil je izvrsten gojitelj lovske psov in divjadi; vzgojil je veliko fazanov, tudi zlatih. Pri njem vzgojene rase mlakarice pa še sedaj letajo nad reko Mirno in potokom Zabršco. Bil je odlikovan kot zelo prizadeven lovec in kinolog.

France Grdin, posestnik in mlinar iz Doline, je umrl 26. 12. 1973, v 72. letu starosti. Bil je soustanovitelj LD Mirna, naš dolgoletni starešina in dober kinolog. Pred vojno je bil celo desetletje v Kanadi. Ko se je vrnil, je takoj postal tudi lovec in med vojno dober aktivist OF. Bil je tudi občinski odbornik in prizadeven gasilec ter član ZB NOV. Vsem je rad pomagal in v vsaki za kraj koristni akciji je veliko prispeval.

Hkrati se spominjamo tudi naših že prej umrlih: **Franca Rozmana**, naprednega lovca in borca NOV, iz Cirknika; **Vilka Moleta**, naprednega lovca in borca NOV, iz Stana; **Adolfa Ostanka**, vestnega lovca, aktivista in borca, iz Vrhovega; **Slavka Bona**, posestnika in mlinarja iz Mirne, poštenega in skromnega človeka.

Vse umrle tovariše bomo še dolgo zelo pogrešali. Slovenska zemlja, ki so jo tako zelo ljubili, naj jim bo lahka! Časten jim spomin!

LD Mirna – F. B.

Ivan Trstenjak – Vanček, dober lovec, gojitelj divjadi in učitelj lovskega naraščaja, se je 3. 2. 1974, v 80. letu starosti, za vedno poslovil. Bil je najstarejši član naše LD, lovec od mladih nog. »Zeleni bratočini« je ostal zvest vse življenje. V stari Jugoslaviji je služboval pri ormoških graščakih kot zapriseženi lovski paznik, po

Franc Lipovšek

Franc Žohar

France Grdin

Ivan Trstenjak

osvoboditvi pa je bil med ustanovitelji LD Vinski vrhovi. Ob odprtem grobu se je od njega v imenu LD poslovil starešina, v zadnji pozdrav mu je zadonel lovski rog, odjeknili posamični strelji in njegovo krsto so pokrile zelene smrekove vejice. Ostal nam bo v trajnem spominu.

LD Vinski vrhovi –
Miklavž pri Ormožu

Vladimiru Bercetu

Na svet je prišel pred 67 leti v Šentjanžu na Dolenjskem, šolskemu upravitelju in učiteljici. Tudi Dari se je posvetil učiteljskemu poklicu. Toda že zelo zgodaj ga je oče začel uvajati tudi v lovstvo in čebelarstvo, katerima je ostal zvest do svoje pretrane smrti.

Kot naprednjaka so ga režimi stare Jugoslavije preganjali iz kraja v kraj; dolgo je bil tudi brez službe. Že prve dni okupacije je vedel, kje je njegovo mesto. Z Milanom Majcnom, kasnejšim narodnim herojem, sta začela organizirati odpor proti okupatorju in domačim izdajalcem. Toda bil je aretiran in interniran v Italiji. Po kapitulaciji fašistične Italije se je izmučen in bolan vrnil v Mirensko dolino. A nemški okupator še ni bil premagan, zato je Dari odšel v operativne enote. Demobiliziran je bil kot partizanski oficir in prevzel je odgovorna mesta pri takratnem okrajnem ljudskem odboru in ministrstvu za prosveto. Upokojen je bil kot šolski nadzornik v Novem mestu.

Toda tudi po upokojitvi ni miroval. Do svoje prerane smrti je ostal aktiven družbenopolitični in prosvetni delavec, zlasti kot režiser in igravec.

Dragi Dari, koliko veselja in vedrine si vedno prinesel kot izvrsten humorist med svoje lovske tovariše! Bili smo skupaj na zadnjih pogonih po Dolenjskem, na prekmurskih krožnih lovih, na Koroškem smo poslušali ruševce, naskakovali velike peteline in pasli game. Koliko lepega smo doživeli tudi v snežniških in kočevskih

gozdovih ob jelenjem ruku! Dolga leta si vzorno vodil tajniške posle LD Mirna in kasneje LD Šentrupert. Zato se je številnim tvojim visokim odlikovanjem za uspehe in zasluge na raznih področjih udejstvovanja pridružil tudi znak za lovske zasluge.

Na zadnji poti na mirensko pokopališče smo ga spremili 4. marca 1974. Od dragega in spoštovanega pokojnika so se poslovili zastopniki družbenopolitičnih organizacij, učiteljstvo, šolska mladina in drugi. Lovci LD Šentrupert in LD Mirna smo dragemu tovarišu in sodelavcu izkazali vse lovske časti.

Dragi Daro, naj ti bo lahka tvoja ljubljena zemlja slovenska!

LD Šentrupert – T. Č.

Bogdan Renko, trgovski pomočnik, član LD Slavnik-Materija, je 16. 3. 1974 dramatično preminil, v 29. letu starosti. Bil je aktiven in zgleđen lovski tovariš ter je divjadi v stiski vedno rad pomagal. Zaradi svojih vrlin in mirnega značaja so ga spoštovali sodelavci, domači lovci in člani sosednje LD. Dokaz temu je bilo tudi spremstvo na njegovi zadnji poti od Rožic, kjer je pravkar spletel gnezdece svoji družinici, do pokopališča v rodnem Slivju, kjer bo večno počival v osrčju lovišča. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovil tajnik LD. V slovo so mu jeknili strelji, zatrobil lovski rog in zapel mu je pevski zbor. Dragi Bogdan, ohranili te bomo dolgo, dolgo v prijetnem spominu!

Lovski prijatelji – S. Z.

Franco Krošlju, dobremu lovskega tovarišu in članu LD Artiče, je smrt po dolgi mučni bolezni 9. 1. 1974 pretrgala nit življenja, v 74. letu njegove starosti. Na zadnji poti smo ga skupaj z njegovimi svojci in znanci spremili tudi lovski tovariši. Pokopali smo ga z lovske častmi. Naj mu bo lahka domača gruda!

Artiški lovci – F. B.

Lovska kinologija

Steklina in naši psi

S tesnobnim občutkom smo lovci vzeli na znanje vest, da se je steklina pojavila tudi v slovenskih loviščih (Prekmurje). Skrbi za divjad se je pridružila tudi skrb za našega štirinožnega pomočnika – lovskega psa, brez katerega ni lovskega pravičnega in uspešnega lova.

Do nedavna sem bil prepričan, da vsakoletno cepljenje proti steklini zaščiti psa, da ne zboli in da tudi stekline ne prenaša naprej na druge živali in človeka. Ko pa sem prebral »Odredbo o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline« (Ur. list SRS, št. 35/1973), me je presenetil čl. 8, drugi odstavek, ki pravi:

»Pse oziroma mačke, za katere se ugotovi, da so bili v neposrednem stiku z okuženo živaljo, je treba pokončati ne glede na to, če so bili cepljeni proti steklini ali ne.«

Povprašal sem pri veterinarjih in zvedel, da cepivo, ki ga uporabljajo sedaj pri nas za cepljenje psov, zaščiti psa le za ca. pol leta, da ne zboli za steklino, če ga okuži stekla žival, da pa cepljen pes lahko prenaša steklino naprej in okuži živali in ljudi. Tako torej!

Lovci torej lahko edino ugotovimo, da psov s cepljenjem proti steklini dejansko nimamo zaščitenih! Ob takšnem cepljenju tudi niso zaščiteni ljudje in ne živali, ki pridejo v stik z lovske psi. Lovski pes ima namreč veliko priložnost, da pride v stik z divjadjo v lovišču, ne da bi za to vedel vodnik-lovec. In kaj to pomeni v praksi! Kaj če šele po nekaj tednih ali mesecih ugotovimo, da imamo steklino v lovišču in so bili medtem naši psi v lovišču?! Na to človek lahko pomisli le z grozo!

V Zahodni Nemčiji se že vsa leta po vojni otepajo te zahrbtni bolezni. Poizvedel

sem, kako imajo tam urejeno zaščito lovske psov. Dolga leta cepljenje, kot ga imamo pri nas, sploh ni bilo dovoljeno. Z zakonom so ga prepovedali, zavedajoč se, kakšno nevarnost predstavlja pes, ki je sicer cepljen in zdrav, a lahko še naprej prenaša steklino ter tako ogroža vso okolico. Šele, ko so iznašli cepivo, ki žival zaščiti za ca. 1 leto in prepreči, da bi zaradi okužbe zbolela ali bila prenašalec stekline, so pričeli s cepljenjem lovske psov. Tako danes v vseh loviščih Zah. Nemčije nemočno uporabljajo pse za lov, ne da bi bili s tem ogroženi psi in da bi ogrožali druge živali in človeka.

Ker je problem postal pereč tudi pri nas, je nujno, da Lovska zveza Slovenije pokrene vse potrebno, da bomo imeli lovci možnost cepiti pse s cepivom, ki zaščiti psa in njegovo okolico. Kolikor takšnega cepiva ni možno izdelati doma, je nujno treba poskrbeti za uvoz s pomočjo »Vetprometa« v Ljubljani in deviz iz lovskega turizma. Lovci pričakujemo hitre in energične ukrepe!

Slavko Kovač

* * *

Pojasnilo k članku »Steklina in naši psi«

Znano je, da lahko človek zboli za kužno boleznijo kljub temu, da je proti njej zaščitno cepljen. To velja tudi za cepljene živali.

Zaščitno cepljenje je uspešno, če je cepljeni organizem sposoben ustvariti zaščitna protitelesa proti povzročiteljem kužne bolezni in če cepimo z učinkovitim cepivom. Na uspešnost cepljenja vpliva torej več dejavnikov. Nezadostno in preslabo hranjene živali (hrana s premalo beljakovinami, vitamini, minerali), živali, ki imajo zajedavce ali bolehalo za katero drugo boleznijo, ne ustvarijo po zaščitnem cepljenju dovolj ali nič zaščitnih protiteles, tj. živali lahko ostanejo kljub cepljenju nezaščiteni (nemune) proti steklini. Psi in mačke živijo med ljudmi in se ponavadi prosto gib-

ljejo po polju, gozdu in na selju in so glavni prenašalci stekline z živali na ljudi. Zato jim gre posebna pozornost pri preprečevanju in zatiranju stekline. Res je, da je številno nezaščitenih psov v Sloveniji 854 psov, ki lahko ogrožajo zdravje ljudi. Zato je potrebno izvajati tudi 8. člen odredbe o ukrepih za zatiranje, preprečevanje in izkoreninjenje stekline. (Pse in mačke, za katere se ugotovi, da so bili v neposrednem stiku z okuženo živaljo, je treba pokončati ne glede na to, če so bili cepljeni proti steklini ali ne).

Cepljeni psi lahko prenašajo stekline le takrat, ko niso bili sposobni ustvariti protiteles proti steklini in so zaradi tega zboleli za steklino.

V SR Sloveniji cepimo proti steklini s cepivom, za katerega zagotavlja proizvajalec, da zaščiti živali 10–12 mesecev, ne pa okoli pol leta, kot je to zvedel pisec članka.

Glede na to je ugotovitev pisca, da cepljeni psi niso zaščitni proti steklini, preveč splošna in strokovno neutemeljena. Rezultati dosedanjega zatiranja in preprečevanja stekline v Sloveniji govore prav nasprotno. Z zaščitnim cepljenjem in drugimi ukrepi nam je uspelo zadržati stekline v Prekmurju brez človeških žrtev. Stekline pa ni bilo pri nas od leta 1954. Okoliščine, v katerih živijo lovski psi, narekujejo lovcem in lovskim organizacijam, da še tesneje sodelujejo z veterinarsko službo in da je nujno treba upoštevati tudi na videz nepotrebne in nepomembne ukrepe. Le tako bodo ljudje zaščiteni pred steklino, rešili bomo divjad te bolezni in lovišča bodo zopet takšna, kot so bila.

Steklina še vedno pesti živali

v ZR Nemčiji. Tam so menili, da s cepljenjem psov ne bodo preprečili in zatrli stekline divjadi. Res je, Bindrich in Schmidt sta objavila članek, da so virus stekline izločali psi, cepljeni proti steklini, ko so jih pozneje umetno okužili. S poznejšimi preizkusi v Nemčiji in drugod po svetu je dokazano, da to ne drži. Zato so začeli tudi v ZR Nemčiji uporabljati cepivo proti steklini. Trditve, da danes v vseh nemških loviščih nemoteno uporabljajo pse za lov, nismo preverili.

O kvaliteti njihovega cepiva ne dvomimo. Toda pri nas so psi, ki zaradi že naštetih vzrokov niso sposobni ustvariti odpornosti proti steklini. Zaradi teh vzrokov torej tudi z uvoženim cepivom ne bi ti psi mogli ustvariti zanesljive odpornosti proti steklini.

Če upoštevamo, da tudi naše cepivo zaščiti pse 10–12 mesecev, da v Sloveniji od leta 1947 cepimo proti steklini z domačim cepivom, da od leta 1954 v Sloveniji ni bilo do pretekle jeseni nobenega primera stekline in da smo uspeli stekline lokalizirati v Prekmurju, menimo, da ni potrebno uvažati cepiva proti steklini za lovske pse.

Rado Tomšič, dipl. vet.
Republiška veterinar. uprava

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno opravili preizkušnjo.

Posavski goniči (JRGp):

Eko Negojniški, 10020 – Dijana, 10075. Leglo 27. 4. Rejec Peter Kovač, Marija Gradec 7, Laško.

Kdl. istrski goniči (JRGki):

Bor, 7428 – Bira, 7423. Leglo 9. 6. Rejec Ivan Mislej, Lozile 41, Podnanos.
Efi, 60022 – Bela, 60021. Leglo 28. 5. Rejec Ignac Pelko, Kamenško 15, Šentjanž.
Ben Dešna Puštalski, 7392 – Ara, 6923. Leglo 1. 6. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek

Dali, 7042 – Mira, 7214. Leglo 29. 4. Rejec Jože Rosič, Kneža 43, Most na Soči.

Etos Mehovski, 7454 – Dara, 60003. Leglo 14. 6. Rejec Franc Lapajne, Idršek 6, Idrinja.

Resasti istrski goniči (JRGri):

Atoš (Boj), 2065 – Čapa Velikolaška, 1392. Leglo 28. 5. Rejec Alojz Ilnikar, Jurčkova pot 70, Ljubljana.
Tigo, 2072 – Cajka, 2039. Leglo 8. 6. Rejec Ančka Udovič, Unec 115, Rakek.
Tigo, 2072 – Brina, 1496. Leglo 8. 7. Rejec Jože Oblak, Cerkno 9.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Lumpi Šmohorski, 3172 – Bessa, 1905. Leglo 8. 5. Rejec Alojz Mihev, Heroja Maroka 1, Sevnica.
Tič Vojniški, 3297, – Cora, 4487. Leglo 22. 6. Rejec Stan-ko Kokalj, Oblakova 12, Celje.

Omar Šmohorski, 3355 – Bora, 3330. Leglo 23. 6. Rejec Franc Florjan, Osredok.
Bor, 3322 – Baja, 3132. Leglo 1. 6. Rejec Franc Lešnjak, Kristanova 57, Novo mesto.
Ego, 2055 – Aga Bohinjska, 3373. Leglo 18. 5. Rejec Franc Zalokar, Ribičev laz 56, Stara Fužina.

Aron, 3369 – Čita Črnojam-ska, 60013. Leglo 2. 6. Rejec Viktor Dolenc, Gorenja vas 9, Gornji Logatec.

Tič Vojniški, 3297 – Era Meninska, 2045. Leglo 10. 6. Rejec Franc Simonič, Vremčeva 26, Celje.

Perun Vojniški, 2188 – Eta Meninska, 2046. Leglo 4. 6. Rejec Franc Križnik, Prapreče, Vransko.

Runo Reseniški, 2183 – Bela Orehovska, 3352. Leglo 10. 6. Rejec Edi Ahac, Prebold.
Bor, 60008 – Beba, 3107. Leglo 28. 5. Rejec Adolf Celin, Jablanica 31, Ilirska Bistrica.
Bil Žalski, 1686 – Frika Reseniška, 3354, Leglo 5. 6. Rejec Rudi Blazinšek, Konjsko 5, Vojnik.

Zar Vitanjski, 3250 – Dijana, 3047. Leglo 30. 5. Rejec Bruno Germič, Kolodvorska 29/a, Ruše.

Blisk, 3235 – Aga Nazarska. Leglo 10. 2. Rejec Karel Aberšek, Prisoje 1, Prevalje.

Lovski terierji (JRLT):

Bobo, 5935 – Olka, 5590. Leglo 14. 6. Rejec Jože Jelarišič, Žaloke 6, Raka.

Brak-jazbečar na krvnem sledu za srnjakom Foto H. Vadnov

Reks Pobreški, 5725 – Ara, 5575. Leglo 17. 6. Rejec Franc Pipan, Zbilje 32 a, Medvode. Karin, 5764 – Bora, 5962. Leglo 16. 5. Rejec Jože Kokalj, Koroška 86, Tržič.

Brin Graškogorski, 5832 – Žarka, 5626. Leglo 11. 5. Rejec Jože Antolič, Miklošičeva 10, Ptuj.

Brin, 60016 – Arka, 5823. Leglo 20. 5. Rejec Maks Kupnik, Tribej, Libeliče.

Garič, 5890 – Astra, 5588. Leglo 14. 6. Rejec Jože Fagan, Vipava 303.

Ago Dreveniški, 3552 – Astra Graškogorska, 5927. Leglo 10. 5. Rejec Miha Podpečan, Oplotniška 8, Slov. Konjice.

Don Pobreški, 3533 – Dina, 5662. Leglo 27. 5. Rejec Franc Zidarič, Pavlovci 32, Ormož.

Dingo Terski, 5928 – Zlata Voglajniška, 5929. Leglo 30. 5. Rejec Anton Klepec, Hruševac n. h., Šentjur pri Celju.

Azor Dobrenjski, 5529 – Neva Žalska, 5933. Leglo 25. 6. Rejec Franc Verd, Zavrh 1, Šmartno v Rožni dolini.

Foksterierji resasti (JRFos):

Pery, 1422 – Astrola, 1437. Leglo 26. 4. Rejec Claudia Coonrod, Bratov Komel 61, Ljubljana.

Pery, 1422 – Senta (Era), 1423. Leglo 23. 4. Rejec Alojz Ribič, Cerkniska 11, Ljubljana.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Bobi, 1260 – Dika Gomilska, 60 001. Leglo 2. 6. Rejec Stan-ko Hrovatin, Vitovlje 25, Šempas.

Riko, 1225 – Cuka, 1245. Leglo 25. 5. Rejec Stanko Lah, Pongerce 15, Cirkovce.

Bari Gomilski 1253 – Dika, 1252. Leglo 8. 6. Rejec Stane Kotnik, Ul. 29. novembra 22, Celje.

Resasti jazbečarji (JRJri):

Zigo Ločniški, 1245 – Gina Rakovška, 1259. Leglo 23. 6. Rejec Anton Esih, Šentvid 27, Grobelno.

Tim Šmartinski, 1208 – Čanka, 1212. Leglo 4. 5. Rejec Lovrenc Gale, Branik 27, Muta.

Zigo Ločniški, 1245 – Tisa Šmartinska, 1210. Leglo 29. 5. Rejec Hinko Lernc, Šmartno na Pohorju 5.

Koker španjeli (JRKŠ):

Mak Zeleniški, 1431 – Aga (Pika). Leglo 17. 5. Rejec Breda Mihelič, Miklošičeva 8, Ljubljana.

Bor Brezoviški, 1402 – Rita (Rona), 1442. Leglo 22. 6. Rejec Vera Rožič, Vodnikova 30, Ljubljana.

Biser, 737 – Aca, 1458. Leglo 1. 6. Rejec Miha Ogorevc, Artiče 15/A.

Beg, 1453 – Ela, 634. Leglo 10. 6. Rejec Nada Zorko, Obrežna 37, Maribor.

Pitter v. d. Goldquelle 60 001 – Ziba Klanška, 1410. Leglo 4. 5. Rejec Vlado Sajovic, Debro 5, Laško.

Pitter v. d. Goldquelle, 60 001 – Cica, 60 006. Leglo 29. 5. Rejec Rafko Tavčar, Dorfarje 28, Zabnica.

Pitter v. d. Goldquelle, 60 001 – Činka, 1331. Leglo 6. 6. Rejec Bernard Podojsteršek, Lovski dom Rače, Orehova vas, Slivnica.

Žani Kaplanski, 1110 – Adica, 1306. Leglo 8. 6. Rejec Ivan Stritof, Sp. Pohanca št. 1, Artiče.

Špringer španjeli (JRŠŠ):

Flicker v. Ritterbusch, 60 006 – Ajda, 629. Leglo 7. 5. Rejec Marijan Šebenik, Rožna dolina 112, Nova Gorica.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Haso Šmohorski, 7 – Fida Janinska, 168. Leglo 2. 6. Rejec Franc Markovič, Dol. Toplice 21.

Lord v. d. Buchenrausche, 12 – Hejka Celjska, 15. Leglo 30. 5. Rejec Andrej Hafner, Binkelj 25, Škofja Loka.

Runo Savinjski, 132 – Čika Poljčanska, 156. Leglo 1. 6. Rejec Franc Podojsteršek, Lovski dom Rače, Orehova vas, Slivnica.

Epagneul bretoni (JREB):

Ari delle Vallate, 615 – Asta Vipavska, 566. Leglo 20. 5. Rejec Dušan Mermolja, Batuje 77, Črniče.

Nemški kdl. ptičarji (JRPKi):

Arno, 5233 – Biba Dokležovska, 4793. Leglo 29. 5. Rejec Leopold Vindiš, Dokležovje 13, Beltinci.

Arno v. Litzertsee, OeHZZB DK 8013 – Ralle (Rosa) v. Speltachgrund, 60 012. Leglo

Nemška kdl. ptičarka Diba, prvak Slovenije na razstavi psov lani septembra v Ljubljani, in njen lastnik Miran Fuks, Piran
Foto VI. Pleničar

5. 6. Rejec Ivan Caf, Ob Dravi 1, Maribor.

Čedo Brezulski, 7390 – Dika Dolička, 7270. Leglo 3. 5. Rejec Karel Klement, Dolič 119, Kuzma.

Boj, 3739 – Ajda, 7045. Leglo 24. 5. Rejec Janko Pukl, Rošpoh 189, Kamnica pri Mariboru.

Hanoveran. barvarji (JRHB):

Brin, 175 – Bistra (Besa), 172. Leglo 10. 5. Rejec Metka Miklavčič, Borovnica 122.

Prijavljene in zaščitene psarne

»POKLJUKA« za barvarje, lastnik Ivan Fabjan, Mlino 34, Bled.

»ZBILJSKA« za jamarje, lastnik Franc Pipan, Zbilje 32/a;

»PODSTENSKA« za barvarje in brak-jazbečarje, lastnik Maks Konečnik, Reška 25, Kočevje;

»ZAVRH« za vse pasme lovs-kih psov, lastnik LD Dobrna.

»BEGUNJE« za brak-jazbečarje in jamarje, lastnik Franc Ahačič, Begunje 88;

»ČENTIBSKA« za jamarje, lastnik Gustav Koltar, Črni-bad 420, Lendava.

»KOPER« za epagneul breto-ne, angleške setre, lastnik Ivo Kobal, Kovačevičeva 7, Koper.

Novi sodniški pripravniki

Stanislav Pleskovič, Kranjska 3/a, Kamnik, za jazbečarje. Jelka Gorjup, Povšetova 104/d, Ljubljana, za španjele.

Peter Pečnik, Pod hribom 64/b, Ljubljana, za kontinen-talne in angleške ptičarje.

Milan Ivezić, Pivkova 2, Ptuj, za nemške ptičarje.

Rudi Črnič, Velika Polana 215/a, Črenšovci, za nemške ptičarje.

Štefan Lutar, Žiški 28, Črenšovci, za nemške ptičarje.

Franc Feuš, Rajh Nade 14, Ljutomer, za nemške ptičarje.

Kinološka zveza Slovenije

Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji

Potrjen 16. 3. 1974 na seji uprav. odbora LZS in velja od 1. 4. 1974

Inozemski lovski gostje smejo loviti v Sloveniji pod pogoji, ki jih navaja ta cenik.

Vse informacije o lovu posreduje Lovska zveza Slovenije, 61000 Ljubljana, Zupančičeva 9, telefon Ljubljana 21-245 in 21-819.

I. Splošna določila

Dnevne lovne pristojbine, odstrelnine, plen (divjačina) in druge usluge se plačujejo v dolarjih ali drugih devizah, preračunano na osnovi ZDA dolarja.

Trofeje se ocenjujejo po obrazcu Mednarodnega lovskega sveta (CIC).

Strel na jelenjad je dovoljen na razdaljo 150 m z lovsko risanico najmanj kalibra 7 mm in s kroglo udarne moči najmanj 250 kgm. Srnjad in gamse je dovoljeno streljati z lovsko risanico kalibra 6,5 mm in z močnejšim, pa tudi z nabojem 5,6 × 61.

Strel na medveda je dovoljen do 150 m razdalje z lovsko risanico kalibra 7 × 64 ali z močnejšim in z nabojem udarne moči najmanj 250 kgm.

Za divje prašiče veljajo naboji kakor za jelenjad.

Za divjega petelina in ruševca so dovoljene šibre najmanj 3,5 mm, razen tega pa tudi lovska risanica, vendar ne malokalibrska puška kalibra .22 LR.

Za navedeno malo divjad so dovoljene šibre z naslednjimi najmanjšimi premeri:

poljska jerebica, kljunač, kozica	2,5 mm
zajec, fazan, divja raca	3 mm
divja gos	3,5 mm

Pri lovu na malo divjad je dovoljeno uporabljati šibre, ki se polnijo največ z dvema nabojema.

Na lovu je lovski gost dolžan upoštevati navodila spremljevalca in streljati le na divjad, katero mu ta določi.

Če gost upleni (ali obstreli) divjad, ne da bi za to dobil od spremljevalca dovoljenje, plača kot odškodnino dvojno odstrelno takso ali odškodnino za zastrelitev.

Vse cene v ceniku so minimalne.

Če so cene v nekaterih loviščih Slovenije višje od cen v tem ceniku, je goste o njih treba seznaniti še pred lovom.

II. Lovne pristojbine, odstrelnine, odkup divjačine

Jelenjad

Lovna doba na:

jelena od 16. VIII. do 31. XII.,
ruk od 10. IX. do 5. X.,
košuto in tele od 1. X. do 15. I.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofeje za transport,
- organizacija lova,
- uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel jelena:

do 130 točk	150 \$
od 130,1 do 150 točk	250 \$
od 150,1 do 160 točk	300 \$
od 160,1 do 170 točk	400 \$
od 170,1 do 175 točk	600 \$
od 175,1 do 180 točk	750 \$
od 180,1 do 185 točk	850 \$
od 185,1 do 190 točk	950 \$
od 190,1 do 195 točk	1150 \$
od 195,1 do 200 točk	1400 \$
od 200,1 do 204 točk	1800 \$
od 204,1 do 207 točk	2200 \$
od 207,1 do 210 točk	2600 \$
za vsako nadaljnjo točko po	300 \$

Za zastreljenega in nenajdenega jelena plača lovski gost odškodnino 400 \$, pod pogojem, da je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, večč dela po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskega gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel košute ali teleta:

Odstrelnina za košuto ali tele 20 \$

Za zastreljeno in nenajdeno košuto ali tele plača lovski gost 100 dolarjev odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, večč dela po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene jelenjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Srnjad

Lovna doba na:

srnjaka od 1. VI. do 31. X.
prsk od 25. VII. do 15. VIII.
srno in mladiča od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 15 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofeje za transport,
- organizacija lova,
- uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel srnjaka:

Gumbar (rožička do 5 cm višine)	30 \$
do 60 točk	40 \$
od 60,1 do 70 točk	60 \$
od 70,1 do 80 točk	80 \$
od 80,1 do 90 točk	120 \$
od 90,1 do 95 točk	150 \$
od 95,1 do 100 točk	180 \$
od 100,1 do 105 točk	220 \$
od 105,1 do 110 točk	250 \$
od 110,1 do 115 točk	300 \$
od 115,1 do 120 točk	400 \$
za vsako nadaljnjo točko do 130 točk	60 \$
za vsako nadaljnjo točko preko 130 točk po	100 \$

Za zastreljenega in nenajdenega srnjaka plača gost 80 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

Kot trofeja pripada lovskemu gostu rogovje z lobanjo.

b) Odstrel srne in mladiča:

Odstrelnina za srno ali mladiča 20 \$

Za zastreljeno in nenajdeno srno ali mladiča plača lovski gost odškodnino 50 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene srnjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Mufloni

Lovna doba od 1. X. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofeje za transport,
- organizacija lova,
- uporaba psa, večšega dela po krvnem sledu.

a) Odstrel ovna:

do 150 točk	300 \$
od 150,1 do 165 točk	400 \$
od 165,1 do 175 točk	600 \$
od 175,1 do 185 točk	700 \$
od 185,1 do 195 točk	800 \$
od 195,1 do 205 točk	1000 \$
od 205,1 do 210 točk	1500 \$
za vsako nadaljnjo točko po	200 \$

Za zastreljenega in nenajdenega muflona-ovna plača gost odškodnino 400 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

Kot trofeja pripadajo lovskemu gostu rogovi z lobanjo.

b) Odstrel ovce ali mladiča:

Odstrelnina za ovco ali mladiča 80 \$

Za zastreljeno in nenajdeno ovco ali mladiča plača gost 70 \$ odškodnine, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

c) Odkup uplenjene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Gamsi

Lovna doba na:

kozla od 1. VIII. do 31. XII.

prsk od 1. XI. do 10. XII.

kozo od 1. IX. do 31. XII.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofeje za transport,
- organizacija lova.

a) Odstrel kozla ali koze:

do 70 točk	120 \$
od 70,1 do 80 točk	150 \$
od 80,1 do 85 točk	200 \$
od 85,1 do 90 točk	250 \$
od 90,1 do 95 točk	300 \$
od 95,1 do 100 točk	350 \$
od 100,1 do 103 točk	400 \$
od 103,1 do 106 točk	500 \$
od 106,1 do 109 točk	600 \$
za vsako nadaljnjo točko po	200 \$

Za zastreljenega in nenajdenega kozla ali kozo plača lovski gost odškodnino 250 \$.

Lovskemu gostu pripadajo kot trofeja roglji z lobanjo in čop.

b) Odkup uplenjene divjadi je možen po dnevni tržni ceni.

Medved

Lovna doba: teden dni pred polno luno februarja, marca, aprila, oktobra, novembra in decembra.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta je 30 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- izkoženje medveda,
- organizacija lova,
- uporaba psa, večšega delu po krvnem sledu.

Odstrel medveda:

do 200 točk	500 \$
od 200,1 do 210 točk	600 \$
od 210,1 do 220 točk	700 \$
od 220,1 do 230 točk	800 \$
od 230,1 do 240 točk	900 \$
od 240,1 do 250 točk	1100 \$
od 250,1 do 260 točk	1300 \$
od 260,1 do 270 točk	1400 \$
od 270,1 do 280 točk	1500 \$
od 280,1 do 290 točk	1800 \$
od 290,1 do 300 točk	2200 \$
za vsako nadaljnjo točko po	150 \$

Za zastreljenega in nenajdenega medveda plača lovski gost odškodnino 500 \$, pod pogojem, da je bil v njegovi navzočnosti uporabljen pes, več delo po krvnem sledu.

Za zgrešeni strel na medveda plača lovski gost odškodnino 100 \$.

Kot trofeja pripada gostu koža z lobanjo.

Divji petelin in ruševca

Lovna doba na:

divjega petelina od 1. V. do 31. V.

ruševca od 1. V. do 15. VI.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav.

Odstrelnina za divjega petelina 500 \$

Odstrelnina za ruševca 300 \$

Odškodnina za zastreljenega ali s šibrami zgrešenega velikega petelina je 300 \$, za ruševca pa 200 \$.

Kot trofeja pripada gostu divji petelin ali ruševac.

Gozdni jereb

Lovna doba od 16. VIII. do 30. XI.

Dnevna lovna pristojbina 15 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec.

Odstrelnina za gozdnega jereba 50 \$

odškodnina za zastreljenega in nenajdenega gozdnega jereba je 25 \$

Kot trofeja pripada gostu gozdni jereb.

Divji prašiči

Lovna doba: od 16. VII. do 31. I.

Dnevna lovna pristojbina vsakega gosta 20 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- spremljevalec,
- uporaba lovskih naprav,
- priprava trofeje za transport,
- organizacija lova,
- uporaba psa, veččega dela po krvnem sledu.

Odstrelnina za merjasca:

do 90 točk 100 \$

od 90,1 do 100 točk 200 \$

od 100,1 do 105 točk 300 \$

od 105,1 do 110 točk 350 \$

od 110,1 do 115 točk 450 \$

od 115,1 do 120 točk 600 \$

od 120,1 do 125 točk 1000 \$

za vsako nadaljnjo točko po 100 \$

Odškodnina za zastreljenega merjasca 200 \$

Odstrelnina za mladiča 30 \$

Odstrelnina za lanščaka 40 \$

Odstrelnina za svinjo 70 \$

Odškodnina za zastreljenega mladiča 20 \$

Odškodnina za zastreljenega lanščaka 30 \$

Odškodnina za zastreljeno svinjo 60 \$

Če se pogona udeleži najmanj 15 gostov, lov lahko plačajo pavšalno, po osebi 40 dolarjev dnevno.

S tem pavšalnim zneskom je plačana dnevna lovna pristojbina in odstrelnina za divje prašiče, uplenjene na pogonu.

Kot trofeja pripadajo gostu čekani. Če gost vzame kožo ali samo glavo, je zaželeno, da odkupi tudi divjačino; če je ne odkupi, plača 50 % vrednosti divjačine.

Odkup uplenjene divjadi po dnevni tržni ceni.

Mala divjad

Dnevna lovna pristojbina za vsakega gosta 10 \$.

S to pristojbino je plačano:

- vstop v lovišče,
- organizacija lova.

Odstrelnine:

zajec (lovna doba od 15. X. do 31. XII.) 15 \$

fazan (lovna doba od 1. IX. do 15. I.) 6 \$

poljska jerebica (lovna doba od 1. IX. do 30. XI.) 6 \$

divja raca (lovna doba od 1. IX. do 15. I.) 5 \$

divja gos (lovna doba od 1. VIII. do 28. II.) 10 \$

kljunač (lovna doba od 1. VIII. do 28. II.) 6 \$

golob, grlica (lovna doba od 1. VIII. do 31. XII.) 1 \$

kozica (lovna doba od 1. VIII. do 28. II.) 1 \$

Pri lovu na malo divjad se plača uporaba šolanega psa 10 \$ dnevno.

Dnevnicca gonjaču ali nosaču je 10 \$.

Uplenjena divjad pripada lovskemu gostu.

Lovska zveza Slovenije

Lanskoletni natečaj ni uspel, zato ga ponovno razpisujemo in zvišujemo nagradi

Natečaj

za najboljšo lovsko povest ali roman

Pogoji:

Delo mora pretežno obravnavati motive iz lovstva (lov in gojitev divjadi, odnos do divjega živalstva in narave sploh, lovsko življenje ipd.)

Obsegati mora 5 do 10 avtorskih pol (80 do 160 tipkanih strani po 33 vrst).

Delo mora biti dostavljeno uredniškemu odboru LOVCA do 31. januarja 1975.

1. nagrada 6000 din in plaketa revije Lovec
2. nagrada 4000 din in plaketa revije Lovec

Delo bo ocenil uredniški odbor.

Nagrajeno delo bo objavljeno v LOVCU in honorirano po splošnih merilih.

Uredniški odbor revije
LOVEC

Po vsej Primorski, Notranjski, na Goriškem
in na Krasu, v Vipavski in Loški dolini —
povsod tam, kjer so vaša lovišča,
tam je tudi

vaša banka

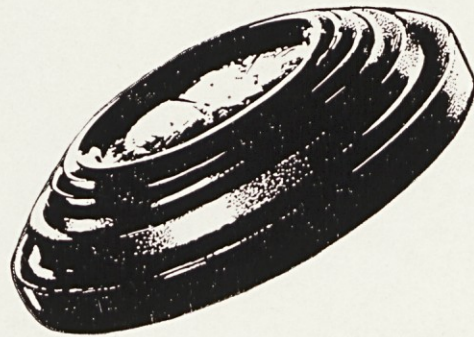
Kreditna banka Koper

To je simbol vaše banke, v kateri lahko takoj:

vložite svoj denar na dinarsko ali devizno hranilno knjižico, odprete svoj tekoči račun, žiro račun, devizni račun, koristite odobreni kredit in opravite vsak bančni posel
Tajnost zajamčena!

KREDITNA BANKA KOPER v Kopru, Cerknici, Izoli, Ilirski Bistrici, Komnu, Kozini, Novi Gorici, Piranu, Portorožu, Postojni, Pivki, Sežani, Starem trgu, Vipavi in kmalu tudi v Ljubljani!

UMETNI GOLOBI

»REKORD«

- črni
 - rumeni
 - beli
- najboljše kvalitete

izdeluje in prodaja:

»VENATOR« O. U. R. —
SLAVONSKI BROD, Šenoina ul. 1
telefon (055) 26-67

Lovska zveza Slovenije je založila bloke za

ocenjevanje škode od divjadi

Bloki (obrazci zapisnika) so priročne velikosti 20,5 × 14,5 cm in uporabni za ocejevanje vseh vrst škode od divjadi. Vsebujejo tudi rubrike za obračun odškodnine ali poravnave, s perforiranimi listi in izvodi za oškodovanca, blagajno in arhiv lovske organizacije.

V vsakem bloku je vezanih 50 izvodov zapisnikov.

Pošiljamo po povzetju.

Sekretariat LZS

Barvna slika na zadnji strani:

Gorska krajina

Naslikal jo je neznani slikar sredi 19. stoletja.

Originalna slika je last Narodne galerije v Ljubljani.

